

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Kokoustiedot

Aika 12.11.2018 maanantai klo 16:00 - 21:42

Paikka Valtuuston istuntosali

Saapuvilla olleet jäsenet

Janne Laulumaa, puheenjohtaja
Jari Salonen, 1. varapuheenjohtaja
Emma Lindqvist, 2. varapuheenjohtaja
Jarmo Rosama, 3. varapuheenjohtaja
Annika K. Aaltonen
Janette Broberg
Sirpa Ek
Eija Erasvuo
~~Erkki Haavisto~~ Kalle Myllymäki
Pekka Heikkilä
Mikko Kangasoja, saapui klo 18.03 § 152 aikana, Jouni Mäki paikalla klo 16.00-18.03
Anneli Kivijärvi, poistui klo 19.39 § 152 aikana, tilalle Mirja Hurskanen klo 19.52
Mika Koivisto
~~Katja Koivusalo~~, Pasi Pohtio paikalla klo 16.40-18.03, Jouni Mäki paikalla klo 18.03-21.42
Kimmo Kosonen
Heikki Laine
Hannele Lehto-Laurila
Aarre Lehtonen
Ari Leinonen
Aki-Petteri Löfgren
Markus Maunula, saapui klo 16.32 § 146 aikana
Jonni Moislahti
Merja Niemi
Eija Nurmi
Pekka Närhinen
Vesa Parantainen
Tanja Parkko
Jari Pulkkinen
Jukka Rantala
Jukka A. Rantala, saapui klo 16.18 § 146 aikana
Saila Rintee
Anita Ruusuranta
Eeva Savola
Harri Seikola
Tapio Soiniitty
Raimo Sulonen, saapui klo 16.18 § 146 aikana
Sari Suominen
Niko Toivonen
Helena Viljanen
~~Maria Virke~~ Sari Packalén
Elisa Vuorinen
Jyrki Yrttiaho
Niina Äikäs

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Muut saapuvilla olleet

Juha Jormanainen	kaupunginhallituksen edustaja
Veijo Mikola	kaupunginhallituksen edustaja
Ari Korhonen, Konsernihallinto	kaupunginjohtaja
Anna-Kristiina Järvi, Konsernihallinto	talousjohtaja
Antti Korte, Tekninen keskus	tekninen johtaja
Juha Sandberg, Sosiaali- ja terveystieteiden keskus	sosiaali- ja terveystieteiden johtaja
Juha-Pekka Lehmus, Sivistyskeskus	sivistysjohtaja
Minna Heikkilä, Konsernihallinto	viestintäpäällikkö
Samu Mattila, Konsernihallinto	elinvoimapäällikkö, poistui klo 19.18 § 152 aikana
Ilari Nummila, Tietohallintopalvelut	järjestelmäasiantuntija
Sari Vahtera, Konsernihallinto	pöytäkirjanpitäjä

Asiat 137 - 153 §

Allekirjoitukset

Janne Laulumaa puheenjohtaja	Sari Vahtera pöytäkirjanpitäjä
---------------------------------	-----------------------------------

Pöytäkirjan tarkastus Raisio, 15.11.2018

Helena Viljanen	Sari Packalén
-----------------	---------------

Pöytäkirja on ollut yleisesti nähtävänä

Raisio, 16.11.2018

Sari Vahtera
Pöytäkirjanpitäjä

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Käsitellyt asiat

Nro	§	Liite	Otsikko	Sivu
1	137 §		Kokouksen laillisuuden toteaminen	4
2	138 §		Kahden pöytäkirjantarkastajan valitseminen	5
3	139 §		Esityslistan hyväksyminen	6
4	140 §		Talousarvion toteutuminen syyskuu 2018	7
5	141 §		Toimivallan pidättäminen kunnallis- ja kiinteistöverosta vapauttamisessa vuosina 2019-2021	12
6	142 §		Lisämäärärahaesitys vuoden 2018 käyttöomaisuusirtaimiston hankintoihin Pasalanpuiston päiväkotiin	14
7	143 §	1	Vanhuspalvelulain mukainen ikäihmisten hyvinvointiohjelma	16
8	144 §	2	Ympäristönsuojeluviranomaisen taksan tarkistaminen	19
9	145 §		Valtuutettu Anneli Kivijärven ym. valtuutettujen aloite koskien maksutonta raskauden ehkäisyä raisiolaisille	22
10	146 §	3	Valtuutettu Emma Lindqvistin ym. valtuutettujen aloite koskien maksuttoman ehkäisyyn tarjoamista alle 25-vuotiaille raisiolaisille	30
11	147 §		Valtuutettu Harri Seikolan ym. valtuutettujen aloite koskien palvelujen ja etuisuuksien tarjoamista veteraanien puolisoille ja leskille	38
12	148 §		Valtuutettu Heikki Laineen ym. valtuutettujen aloite koskien perheille maksettavia korvauksia sairaalamaksuista synnytysten yhteydessä	43
13	149 §		Valtuutettu Emma Lindqvistin ym. valtuutettujen aloite koskien Raision liittymistä Fölin kaupunkipyöräjärjestelmäkokeiluun	46
14	150 §		Valtuutettu Pekka Heikkilän ym. valtuutettujen aloite koskien maksutonta Föli-korttia nuorille ja opiskelijoille	49
15	151 §		Raision kaupungin veroprosenttien asettaminen vuodelle 2019	55
16	152 §	4-10	Vuoden 2019 talousarvio ja taloussuunnitelma 2020-2021	59
17	153 §		Valtuutettu Eija Nurmen ym. valtuutettujen aloite koskien Hulvelan palvelutalon ilmastoinnin ja tilojen parantamista	75

Muutoksenhaku

137-153 §	Muutoksenhakuohje	76
-----------	-----------------------------------	----

137 §**Kokouksen laillisuuden toteaminen**

Päätösehdotus	Valtuusto toteaa kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.
Päätös	Valtuusto totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

138 §**Kahden pöytäkirjantarkastajan valitseminen****Päätösehdotus**

Valtuusto valitsee tämän kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi valtuutetut Helena Viljasen ja Maria Virkon.

Päätös

Hannele Lehto-Laurila ehdotti, että Maria Virkon tilalle toiseksi pöytäkirjantarkastajaksi valitaan Sari Packalén.

Valtuusto valitsi yksimielisesti tämän kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi valtuutettu Helena Viljasen ja varavaltuutettu Sari Packalénin.

139 §**Esityslistan hyväksyminen****Päätösehdotus**

Valtuusto päättää käsitellä asiat laaditun esityslistan mukaisessa järjestyksessä.

Päätös

Valtuusto päätti käsitellä asiat laaditun esityslistan mukaisessa järjestyksessä.

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Kaupunginhallitus

§ 372

29.10.2018

Asianro 55/02.02.02/2018

§ 140**Talousarvion toteutuminen syyskuu 2018****Päätöshistoria**

Kaupunginhallitus 29.10.2018 372 §

”Talousjohtaja Anna-Kristiina Järvi 25.10.2018:

Koko kaupunki

Laskennallinen toteuma syyskuun lopussa on 75,0 %.

Kaupungin toimintatuotot ovat 29,6 miljoonaa euroa (kasvua viime vuoteen 0,3 %) ja ovat talousarviosta 72,4 %.

Toimintakulut ovat -123,1 miljoonaa euroa (kasvua viime vuoteen 3,4 %) ja ovat talousarviosta 74,2 %.

Toimintakate on -93,6 miljoonaa euroa (kasvua viime vuoteen 4,4 %) ja toteumaprosentti on 74,8 %.

Vuosikate on 8,2 miljoonaa euroa (viime vuonna 10,9 miljoonaa euroa) ja tilikauden tulos 3,2 miljoonaa euroa (viime vuonna 5,8 miljoonaa euroa). Tulos on viime vuoden samaan ajankohtaan verrattuna 2,6 miljoonaa euroa heikompi. Syyskuun tulosta parantaa kiinteistöverotulojen tilitykset.

Verotulojen toteutuminen 31.10.2018 ja ennuste

Kuntaliitto on päivittänyt lokakuussa kuntien veroennustekehikkoa. Ennusteen mukaan koko vuoden tilitysarvio viime vuoteen verrattuna on negatiivinen 0,5 %. Kunnallisverotilitykset vähenisivät 0,7 %, yhteisöverojen vähennys 1,5 % ja kiinteistöverojen kasvu 2,3 %. Talousarviota laadittaessa vuodelle 2018 verotilitysten kasvuksi arvioitiin 0,4 %.

Kuntaliiton ennusteiden mukaan Raision kunnallisverotilitykset vuonna 2018 vähenisivät 0,2 %, yhteisöverot vähenisivät 5,7 % ja kiinteistöverojen vähennys olisi 1,0 % viime vuoteen verrattuna.

Raision osalta 0,2 %:n kunnan tuloverojen väheneminen tarkoittaisi 85,8 miljoonan euron verotilityksiä vuonna 2018. Talousarvion mukainen ennuste on 86,4 miljoonaa euroa, joten toteuma alittaisiin talousarvion kunnallisverojen osalta noin 0,6 miljoonaa euroa.

Yhteisöverojen toteuma lokakuun lopussa on edellisvuotta 2,1 %:a pienempi. Yhteisöverojen tilitysten odotetaan jäävän viime vuotta alhaisemmaksi johtuen siitä, että viime vuonna tilityksiä paransi yli 200 miljoonan euron kertaerä.

Raision yhteisöverojen ennakoidaan toteutuvan 5,6 miljoonan euron suuruisena. Talousarvion mukainen ennuste on 5,9 eli alitusta olisi noin 0,3 miljoonaa euroa.

Kiinteistöverot tilitetään kunnille pääosin syys- ja lokakuussa. Kiinteistöverotulojen ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti eli noin 7,6 miljoonaa euroa.

Kuntaliiton lokakuun verotuloennuste Raision osalta on kokonaisuutena 99,0 miljoonaa euroa ja talousarviossa on arvioitu verotuloennusteeksi 100,0 eli ennusteen mukaan talousarvion verotulotavoite ollaan alittamassa 1,0 miljoonalla eurolla.

Kuntaliiton kuluvan vuoden kunnallisveron kertymäennuste on laskenut koko maassa merkittävästi verrattuna aikaisempiin veroennusteisiin. Kunnallisveron tilityksen laskuun on vaikuttanut arvioitua suurempi veronpalautusten määrä, ennakoitua pienempi maksuunpantava kunnallisverojen määrä ja tästä johtuva kuntien jako-osuusoikaisu vuosille 2017 ja 2018.

Kuluvan vuoden kunnallisverokertymä laskee edelleen syyskuun ennusteesta. Raision kaupungin verotulokertymät ovat tämän hetkisen arvion mukaan alittamassa talousarvion 1,0 miljoonalla eurolla.

Valtionosuudet

Vuoden 2018 päätöksen mukaan valtionosuudet tulevat toteutumaan noin 27,0 miljoonan euron suuruisena eli 0,2 miljoonaa euroa suurempina kuin talousarviossa.

Konsernihallinto

Konsernihallinnon toimintatuotot ovat kasvaneet 5,2 % viime vuoteen verrattuna ja ovat talousarviosta 67,1 %. Maanmyyntituloja on kertynyt 0,7 miljoonaa euroa. Tavoite koko vuodelle on 1,0 miljoonaa euroa.

Konsernihallinnon toimintakulut ovat kasvaneet 3,0 % (0,1 miljoonaa euroa) viime vuoteen verrattuna ja ovat talousarviosta 76,8 %.

Sosiaali- ja terveys

Sosiaali- ja terveystalouden toimintatuotot ovat 19,1 miljoonaa euroa (vähennystä viime vuoteen 0,4 %) ja ovat talousarviosta 68,9 %. Toimintatuottojen arvioidaan jäävän talousarviosta.

Toimintakulut ovat kasvaneet 3,5 % (2,6 miljoonaa euroa) viime vuoteen verrattuna ja ovat talousarviosta 75,2 %. Sosiaali- ja terveystalouden lautakunnan alaisuudessa toimii Lape-hanke. Hankkeen kustannukset laskutetaan puolivuotta jälkikäteen. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 1,0 miljoonaa euroa vuodessa, johon saadaan vastaava tulorahoitus.

Sivistyskeskus (sis.vapaa-aika)

Toimintatuotot ovat vähentyneet 4,2 % (0,1 miljoonaa euroa) viime vuoteen verrattuna ja ovat 80,4 % talousarviosta.

Sivistyslautakunnan toimintakulut ovat kasvaneet 3,3 % (0,7 miljoonaa euroa) viime vuoteen verrattuna ja ovat 73,0 % talousarviosta.

Vapaa-aikalautakunnan toimintakulut ovat vähentyneet 5,3 % ja ovat talousarviosta 69,0 %. Tuloja on kertynyt viime vuotta noin 150 000 euroa vähemmän ja ovat talousarviosta 59,1 %. Ulpukan pääsymaksutulojen arvioitua pienemmästä kertymisestä johtuen toimintatulojen arvioidaan jäävän 0,2 miljoonaa euroa talousarviosta.

Iltapäivätoiminta siirtyi vapaa-aikalautakunnan talousarviosta sivistyslautakunnan talousarvioon vuoden 2017 syksyllä, kun toiminta siirtyi kaupungille. Muutoksella on vaikutuksia edellisten vuoden vertailtavin lukuihin lautakuntien välillä. Muutoksen nettovaikutus sivistyslautakunnan talousarvioon on noin 260 000 euroa verrattuna viime vuoteen.

Tekninen keskus (sis. ympäristö)

Ympäristölautakunnan toimintakulut ovat viime vuoden tasolla. Toimintatulot ovat kasvaneet noin 0,1 miljoonaa euroa viime vuoteen verrattuna ja ovat talousarviosta 100,8 %. Toimintatulot ovat ylittäneet koko vuoden talousarvion. Toimintatulojen kasvu johtuu rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksujen kasvusta.

Teknisen lautakunnan toimintatuotot ovat kasvaneet 3,7 % (0,2 miljoonaa euroa) viime vuoteen verrattuna ja ovat 88,4 % talousarviosta. Kasvua selittää yksittäinen 0,3 miljoonan euron maankäyttömaksu.

Toimintakulut ovat kasvaneet 4,4 % (0,7 miljoonaa euroa) viime vuoteen verrattuna ja ovat 72,2 % talousarviosta.

Investoinnit

Investoinneista on toteutunut 53,5 % eli 6,6 miljoonaa euroa.

Sairaanhoitopiiri

Sairaanhoitopiiri julkaisee kuukausittain jäsenkuntalaskutuksen poikkeamat tasaerälaskutuksesta-kaavion. Lokakuun kaavion mukaan sairaanhoitopiirin laskutus poikkeaa Raision osalta -3,8 %, Ruskon osalta poikkeama on 4,8 %. Tämän hetkisen ennusteen mukaan näyttää siltä, että talousarvio tullaan alittamaan.

Ennuste

Alkuperäinen talousarvio on laadittu -3,9 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Valtuusto on tehnyt vuoden aikana talousarvioon muutoksia, joiden vaikutuksesta vuositulos on 4,9 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Syyskuun tilanteen mukaan lautakuntien käyttötalouden toteutuneet menot yhteensä alittavat talousarvion 1,4 miljoonalla eurolla.

Lautakuntien tulot alittavat talousarvion yhteensä 1,1 miljoonalla eurolla, josta johtuen syyskuun lopun tilanteen mukaan kaupungin nettokustannukset ovat alle talousarvion noin 0,3 miljoonaa euroa.

Viime vuoden samaan ajankohtaan verrattuna nettokustannukset ovat 3,9 miljoonaa euroa suuremmat.

Lokakuussa on saatu uusiin verotuloennuste, jonka mukaisesti verotulot jäisivät talousarviosta noin miljoonaa euroa.

Arvion mukaan rahoitustuotot- ja kustannukset toteutuvat talousarviota paremmin noin 0,3 miljoonaa euroa ja valtionosuudet noin 0,2 miljoonaa euroa.

Kaikki lautakunnat ovat arvioineet pysyvänsä nettokustannusten osalta talousarviossa pois lukien vapaa-aikalautakunta. Ennusteen mukaan vapaa-aikalautakunta tulee jäämään noin 0,2 miljoonaa euroa talousarviosta. Kaupunginhallituksen alla olevan sähkökaupan osalta näyttää haasteelliselta pysyä talousarviossa.

Virka- ja työehtosopimuksen mukaiset korotukset 1.5.2018 alkaen nostavat henkilöstökuluja vuonna 2018. Tämän lisäksi tammikuussa 2019 maksuun tuleva kertaerä tulee kirjata vuoden 2018 tilinpäätökseen. Kertaerän vaikutus on Raision kaupungille noin 0,5 miljoonaa euroa.

Tämän hetkisten tietojen perusteella näyttää siltä, että tulos päättyy yli viisi miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Suurin epävarmuustekijä liittyy erikoissairaanhoidon loppuvuoden kustannuksiin.

Henkilöstö

Talousarvion, henkilöstömäärän ja henkilötyövuosien toteutumisesta laaditaan raportit lautakunnittain maaliskuun lopun, kesäkuun lopun sekä syyskuun lopun tilanteesta. Raportit tuodaan valtuuston tietoon.

Liitteenä ovat koko kaupungin tuloslaskelma keskuksittain syyskuun lopussa ja henkilöstön lukumäärät 30.9.2018.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto päättää merkitä asian tiedokseen.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.”

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Oheismateriaali 1 totve092018
 2 henkilöstö 30 9 2018

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

ehdottaa valtuustolle, että valtuusto päättää merkitä asian tiedokseen.

Päätös

Kaupunginhallituksen tekemä ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Kaupunginhallitus

§ 373

29.10.2018

Asianro 314/02.03.01/2013

§ 141**Toimivallan pidättäminen kunnallis- ja kiinteistöverosta vapauttamisessa vuosina 2019-2021****Päätöshistoria**

Kaupunginhallitus 29.10.2018 373 §

”Kaupunginlakimies Teija Siika-aho:

Toimivalta kunnallis- ja kiinteistöverosta vapauttamisessa siirtyi verohallinnolle 1.6.2013 alkaen veronkantolain (882/2012) 1.1.2013 voimaan tulleen muutoksen johdosta. Kunta voi kuitenkin pidättää toimivallan itsellään, jolloin kunta ratkaisee kunnallis- tai kiinteistöverosta taikka kummastakin verosta vapauttamista koskevat hakemukset noudattaen veronkantolain 50 §:ä. Pidättääkseen ratkaisuvallan itsellään 1.1.2019 - 31.12.2021 vireille tulevien verosta vapauttamista koskevien hakemusten osalta, kunnan on ilmoitettava siitä verohallinnolle 20.11.2018 mennessä.

Raision kaupunginvaltuusto on 18.3.2013 § 56 päättänyt olla pidättämättä edellä kuvattua toimivaltaa 1.6.2013 - 31.12.2015 vireille tulevien hakemusten osalta. Edelleen Raision kaupunginvaltuusto on 7.9.2015 § 76 päättänyt olla pidättämättä toimivaltaa 1.1.2016 - 31.12.2018 vireille tulevien hakemusten osalta. Kuluneina vuosina ei ole ilmennyt tarvetta muuttaa tehtyä päätöstä, joten samansisältöinen päätös voidaan tehdä myös vuosille 2019 - 2021.

Verohallinto kykenee yksittäistä kuntaa paremmin noudattamaan yhtenäistä linjaa verosta vapauttamista koskevissa päätöksissä ja ratkaisemaan hakemukset parhaalla asiantuntemuksella. Kunnalla ei ole tarvetta pidättää tässä asiassa toimivaltaa itsellään.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto päättää, että Raision kaupunki ei pidätä itsellään toimivaltaa kunnallis- ja kiinteistöverosta vapauttamisessa 1.1.2019 - 31.12.2021 vireille tulevien hakemusten osalta.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.”

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

ehdottaa valtuustolle, että valtuusto päättää, että Raision kaupunki ei pidätä itsellään toimivaltaa kunnallis- ja kiinteistöverosta vapauttamisessa 1.1.2019 - 31.12.2021 vireille tulevien hakemusten osalta.

Päätös

Kaupunginhallituksen tekemä ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi

Verohallinto

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Kaupunginhallitus

§ 374 29.10.2018

Asianro 176/02.02.00/2018

§ 142**Lisämäärärahaesitys vuoden 2018 käyttöomaisuusirtaimiston hankintoihin Pasalanpuiston päiväkotiin****Päätöshistoria**

Kaupunginhallitus 29.10.2018 374 §

”Talouspäällikkö Esa Ilanti:

Pasalanpuiston päiväkoti valmistuu joulukuun 2018 alussa, päiväkoti avautuu 7.1.2019. Pasalanpuiston päiväkotiin tulee 4 ryhmää ja lapsia n. 75.

Sivistyskeskukseen ei ole varattu määrärahaa irtaimen omaisuuden hankintaan (kalusteet, liina- ja vuodevaatteet, lelut ym. tarvikkeet). Veitikanraitin päiväkodin lakkauttamisen (maaliskuu 2019) jälkeen sieltä vapautuva kalusto hyödynnetään Pasalanpuiston päiväkodin kalustotäydennyksiin. Hankintojen arvo on yhteensä noin 115 000 euroa.

Sivistyskeskus esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että Pasalanpuiston päiväkodin irtaimistohankintoihin myönnetään yhteensä 115 000 euron määräraha vuoden 2018 talousarvion investointiosaan.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto päättää

- 1) myöntää Pasalanpuiston päiväkodin irtaimistohankintoihin yhteensä 115 000 euron määrärahan vuoden 2018 talousarvion investointiosaan
- 2) nostaa talousarvion nettolainanottovaltuutta lisäyksen rahoittamiseksi 115.000 eurolla.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tämä pykälä käsiteltiin kokouksessa 31.10.2018.”

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

ehdottaa valtuustolle, että valtuusto päättää

- 1) myöntää Pasalanpuiston päiväkodin irtaimistohankintoihin yhteensä 115 000 euron määrärahan vuoden 2018 talousarvion investointiosaan
- 2) nostaa talousarvion nettolainanottovaltuutta lisäyksen rahoittamiseksi 115.000 eurolla.

Päätös

Kaupunginhallituksen tekemä ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi

Armi Peltonen, Konsernihallinto
Esa Ilanti, Sivistyskeskus, hallintopalvelut

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta	§ 150	19.9.2018
Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta	§ 178	10.10.2018
Kaupunginhallitus	§ 375	29.10.2018

Asianro 576/00.01.03/2014

§ 143**Vanhuspalvelulain mukainen ikäihmisten hyvinvointiohjelma****Päätöshistoria**

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta 19.9.2018 150 §

”Johtava hoitaja Sari Tanninen 10.9.2018:

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista tuli voimaan 1.7.2013. Laki velvoittaa kuntia laatimaan suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi (5§). Suunnitelma on laadittava osana kunnan strategista suunnittelua. Suunnitelman hyväksyy kunnanvaltuusto ja se on tarkistettava valtuustokausittain.

”Vanhuspalvelulain” mukaan suunnitelmassa tulee

- arvioida ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa, ikääntyneelle väestölle tarjolla olevien talvelujen riittävyttä ja laatua sekä ikääntyneen väestön palveluntarpeeseen vaikuttavia tekijöitä
- määritellä tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä ikääntyneelle väestölle tarjottavien talvelujen määrän ja laadun kehittämiseksi
- määritellä toimenpiteet, joilla kunta vastaa tavoitteiden toteutumisesta, sekä arvioitava voimavarat, jotka kunnassa tarvitaan toimenpiteiden toteuttamiseksi
- määritellä kunnan eri toimialojen vastuut toimenpiteiden toteuttamisessa
- määritellä, miten kunta toteuttaa yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Yhteistoiminta-alueen uusi ikäihmisten hyvinvointiohjelma pyrkii vastaamaan ”vanhuspalvelulain” velvoitteisiin. Tarkoitus on, että Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueella vanhustyötä kehitetään ohjelman tavoitteiden suuntaisesti. Ohjelman päivitys tapahtuu valtuustokausittain niin, että uusi valtuusto hyväksyy päivitetyt ohjelman.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujohtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalveluiden lautakunta evästää ikäihmisten hyvinvointiohjelman jatkovalmistelua vuosille 2018 – 2020 ja päättää pyytää siitä lausunnon Raision ja Ruskon vanhusneuvostoilta 3.10.2018 mennessä.

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Päätös Sosiaali- ja terveyspalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.”

Sosiaali- ja terveyspalvelujen lautakunta 10.10.2018 178 §

”Johtava hoitaja Sari Tanninen 2.10.2018:

Sosiaali- ja terveyspalvelujen lautakunta päätti 19.9.2018 kokouksessaan, että Ikäihmisten hyvinvointiohjelmasta vuosille 2018 – 2020 pyydetään Raision vanhusneuvoston sekä Ruskon vanhus- ja vammaisneuvoston lausunnot.

Raision vanhusneuvosto sekä Ruskon vanhus- ja vammaisneuvosto ovat toimittaneet lausuntonsa ikäihmisten hyvinvointiohjelmasta vuosille 2018 – 2020.

Sekä Raision että Ruskon vanhusneuvostot ovat lausuneet, että laadittu suunnitelma on hyvä ja kattava jatko edelliselle Ikäihmisten hyvinvointiohjelmalle. Lausunnoissa korostuu erityisesti se, että ikäihmisten määrän lisääntyessä tarvitaan riittävät panostukset – riittävä henkilöstö, tilat, kuljetus - oikeanlaisiin ja oikean aikaisiin palveluihin, esimerkiksi asiakasohjaukseen, toimintakykyä ylläpitäviin palveluihin, lääkäripalveluihin sekä yöaikaiseen palveluun. Lisäksi vapaaehtoistyön hyödyntämistä ja koordinoitua vanhusneuvostot näkivät tarpeelliseksi kehittää ja lisätä.

Raision vanhusneuvoston sekä Ruskon vanhus- ja vammaisneuvoston lausuntojen perusteella Ikäihmisten hyvinvointiohjelma voidaan lähettää päätettäväksi kaupunginhallitukseen ja sieltä edelleen kaupungin valtuustoon.

Päätösehdotus Sosiaali- ja terveysjohtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveyspalvelujen lautakunta hyväksyy ikäihmisten hyvinvointiohjelman vuosille 2018 – 2020 ja saattaa sen edelleen kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Päätös Sosiaali- ja terveyspalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.”

Kaupunginhallitus 29.10.2018 375 §

”Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto hyväksyy ikäihmisten hyvinvointiohjelman vuosille 2018–2020.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.
	Puheenjohtaja keskeytti kokouksen tämän pykälän käsittelyn jälkeen tauon ajaksi klo 10.10–10.20.”
Liitteet	1 Hyvinvointiohjelma 2018 – 2020
Oheismateriaali	3 Raision vanhusneuvoston lausunto ikäihmisten hyvinvointiohjelmasta 4 Ruskon vanhus- ja vammaisneuvoston lausunto Ikäihmisten hyvinvointiohjelmasta
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto hyväksyy ikäihmisten hyvinvointiohjelman vuosille 2018–2020.
Päätös	Kaupunginhallituksen tekemä ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
Tiedoksi	Ruskon vanhusneuvosto www-sivut Sari Tanninen, Hoito- ja hoivapalvelut Raision vanhusneuvosto

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Ympäristölautakunta

§ 70

11.10.2018

Kaupunginhallitus

§ 376

29.10.2018

Asianro 977/02.05.00/2018

§ 144**Ympäristönsuojeluviranomaisen taksan tarkistaminen****Päätöshistoria**

Ympäristölautakunta 11.10.2018 70 §

"Ympäristönsuojelusuunnittelija Laura Ahtiainen ja ympäristöpäällikkö Kirsi Anttila 2.10.2018:

Ympäristönsuojeluviranomaisen taksa on päivitetty viimeksi kaupunginvaltuustossa 8.12.2014 § 107. Sen jälkeen lainsäädännössä on tapahtunut muutoksia, joiden vuoksi taksaa ja sen liitteenä olevaa maksutaulukkoa on tarpeen päivittää ja lisätä uusia taksakohtia. Hintojen korottaminen on tarpeen henkilöstökulujen ja yleisen hintatason kasvun takia.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun ympäristönsuojelulain (527/2014) 205 §:n mukaisesti luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelystä. Vastaava säännös on vesilain (587/2011) 18. luvun 12 §, maa-aineslain (555/1981) 23 § ja jätelain (646/2011) 144 §.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen mahdollisuuksia periä valvontamaksuja lisättiin 1.1.2018 voimaan tulleilla ympäristönsuojelulain ja jätelain muutoksilla.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi jatkossa periä maksun valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määrääkaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta (168 §) sekä onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilainten valvonnasta tietyin ehdoin (169 §). Lisäksi jätelain muutoksen mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun roskaantuneen alueen siivoamismääräyksen, yksittäisen määräyksen sekä rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi annetun määräyksen antamisesta ja valvonnasta (75 §, 125 §, 126 §). Maksun voi myös periä jätelain 124 §:ssä tarkoitetuista laitosten ja yritysten määrääkaistarkistuksista ja muista säännöllisistä valvontatoimista.

Kunnalle perittävän maksun suuruuden määrittämisessä keskeisintä on maksun perustuminen kyseisen suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrään (omakustannusarvo). Maksullinen viranomais-toiminta on arvonnalisäverotonta. Maksun perusteet tulee määrätä kunnan hyväksymässä taksassa. Maksua ei voi periä viranomaisen eikä haittaa kärsivän

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

asianosaisen aloitteesta vireille paneman asian käsittelystä. Muiden vaatimuksesta vireille pannun asian käsittelystä saadaan periä vireille panijalta maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelma ja siihen pohjautuva valvontaohjelma ovat edellytyksenä uusien maksujen perimiseen. Päivitetty valvontaohjelma ja -suunnitelma tuodaan tiedoksi ympäristölautakunnalle vuoden 2018 loppuun mennessä.

Ympäristönsuojeluviranomaisen taksaan on merkitty punaisella muutokset. Vanhan taksan mukainen hinta on suluissa.

Päätösehdotus

Ympäristöpäällikkö Kirsi Anttila

Ympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle

1. ympäristönsuojeluviranomaisen taksan hyväksymistä siten, että maksuja korotetaan esityksen mukaisesti 10 prosenttia;
2. ympäristönsuojeluviranomaisen taksan hyväksymistä siten, että se tulee voimaan 1.1.2019 alkaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Päätös

Ympäristölautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti."

Kaupunginhallitus 29.10.2018 376 §

"Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto hyväksyy

1. ympäristönsuojeluviranomaisen taksan siten, että maksuja korotetaan esityksen mukaisesti 10 prosenttia;
2. ympäristönsuojeluviranomaisen taksan siten, että se tulee voimaan 1.1.2019 alkaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti."

Liitteet

2 Ympäristönsuojeluviranomaisen taksa

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

ehdottaa valtuustolle, että valtuusto hyväksyy

1. ympäristönsuojeluviranomaisen taksan siten, että maksuja korotetaan esityksen mukaisesti 10 prosenttia;
2. ympäristönsuojeluviranomaisen taksan siten, että se tulee voimaan 1.1.2019 alkaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Päätös

Kaupunginhallituksen tekemä ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi

Kirsi Anttila, Ympäristön- ja rakennusvalvontapalvelut
Laura Ahtiainen, Ympäristön- ja rakennusvalvontapalvelut

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Kaupunginvaltuusto	§ 149	4.9.2017
Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta	§ 147	19.9.2018
Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta	§ 174	10.10.2018
Kaupunginhallitus	§ 377	29.10.2018

Asianro 817/06.00.00/2017

§ 145**Valtuutettu Anneli Kivijärven ym. valtuutettujen aloite koskien maksutonta raskauden ehkäisyä raisiolaisille****Päätöshistoria**

Kaupunginvaltuusto 4.9.2017 149 §

Valtuutettu Anneli Kivijärvi jätti seuraavan aloitteen:

”Viimeisen 10 vuoden ajan on puhuttu ja puuhattu maksutonta raskauden ehkäisyä suomalaisille nuorille. Monia kansalaisaloitteita on tehty niin kunnille kuin eduskunnallekin. Kunnissa on hyvin monenlaiset ja erilaiset käytännöt asian suhteen. Viime aikoina esille ovat itsensä ehkäisyn edelläkävijöinä tuoneet Rauma ja Vantaa, jotka ovat saaneet abortteja vähäisemmäksi lisäämällä maksutonta ehkäisyvälinejakelua yhdistettynä seksuaaliterveysneuvontaan.

Suomessa tehdään maailman toiseksi vähiten abortteja. Suomessa ei juurikaan ole teinisyntytyksiä. Miksi puuhataan maksutonta ehkäisyä?

Aborttien lukumäärä on pysynyt samalla tasolla koko 2000-luvun, noin 10 000 keskeytystä vuodessa (-73 23000, -96 9800). Ikävä piirre suomalaisissa abortteissa on, että niitä tehdään eniten 20-24-vuotiaille, siis parhaassa synnytysikässä oleville. Abortteja tehdään eniten sellaiselle erityisryhmälle kuin ”vuoden sisällä synnyttäneet naiset”. Erityisen harmillinen piirre on, että aborttiin menijöistä 37 prosenttia on uusijoita.

Miksi ehkäisyä ei käytetä? Onko se rahasta kiinni? Halvimmat ehkäisytabletit maksavat 3 euroa kuukaudessa ja kondomi 21 snt. Rahasta hyvin harvoin on kysymys. Kysymys on asenteesta. Hormoneita pelätään, pillereitä ei muisteta ottaa, kondomin kanssa on kelpua- ”ei pääse tarpeeksi lähelle” nuorten oman ilmaisun mukaan.

Rauma jakaa ehkäisytabletteja 20-vuotiaaksi saakka maksutta ja myös kierukan voi saada maksutta. Kondomeita saa maksutta vain kourallisen ehkäisyneuvontaa antavissa pisteissä kuten ehkäisyneuvolassa tai kouluterveydenhoitajan vastaanotolla.

Ylivoimaisesti tehokkaimmat ja parhaimmat ehkäisymenetelmät ovat hormoni- ja kuparikierukka ja ihonalainen ehkäisykapseli. Kuparikierukat ovat halpoja ja useimmissa kunnissa ensimmäisen on saanut maksutta jo vuosikymmeniä.

Hormonikierukoita on kolmea eri hormonipitoisuutta nykyisin- ne ovat 3-, 5- ja 7-vuoden kierukoita, jotka maksavat apteekissa 150-160 euroa. Ihonalainen kapseli on 3-5vuoden ehkäisy hinnaltaan 170 euroa. (Tukkuhinnat tietenkin ovat matalammat). Nämä pelkkää keltarauhashormonia sisältävät menetelmät ovat helppoja käyttää eikä niitä tarvitse päivittäin tai viikoittain muistaa. Ne sopivat hyvin ihan nuorille mutta vanhemmillekin, synnyttämättömille ja synnyttäneille naisille. Niiden käytölle ei ole lääketieteellisiä vasta-aiheita. Sekä kierukoiden että kapselin asentaminen on muutaman minuutin toimenpide, jonka yleislääkäri mainiosti osaa tehdä.

Hankintahinta on liian kallis monelle, vaikka kustannukset vuotta kohden tulisivatkin hyvin halvaksi.

Me sosialidemokraattinen valtuustoryhmä esitämme, että kaikille raisiolaisille alle 25-vuotiaille naisille annetaan maksuton ensimmäinen hormonikierukka. Hormonikierukan saisi maksutta myös kerran synnytyksen jälkeen jälkitarkastuksessa ja raskauden keskeytyksen jälkeen. Hormonikierukan samanvertainen vaihtoehto, ehkäisykapseli, annettaisiin samoin perustein naisen oman valinnan mukaan.

Esitämme myös, että asiasta säännöllisesti tiedotetaan julkisuudessa.

Raisiossa 04.09.2017

Anneli Kivijärvi	Annika Aaltonen
Vesa Parantainen	Sari Packalén
Maria Virko	Jarmo Rosama
Aki-Petteri Löfgren	Anita Ruusuranta
Kimmo Kosonen	Hannele Lehto-Laurila
Raimo Sulonen	Janne Laulumaa”

Päätös

Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetettiin kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 18.9.2017 § 299

”- - -

Kaupunginhallitus lähettää - - - valtuutettu Anneli Kivijärven aloitteen koskien maksutonta raskauden ehkäisyä raisiolaisille sosiaali- ja terveyskeskuksen valmisteltavaksi, - - -”

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta 19.9.2018 147 §

”Johtava yllilääkäri Arto Raassina ja ylihoitaja Jaana-Sofia Saarinen:

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta on käsitellyt aiemmin aloitetta ilmaisen ehkäisyn kannattavuudesta alle 20-vuotiaille vuonna 2015 (§ 79 23.9.2015).

THL:n seksuaali- ja lisääntymistalveyden edistämisen toimintaohjelma suosittelee ilmaista ehkäisyä alle 20-vuotiaille nuorille. THL:n tilastojen mukaan alle 20-vuotiailla raskaudenkeskeytysten ja synnytysten määrä on kokonaisuudessaan laskenut vuodesta 1987 ja tasoittunut 2000-luvulla. (THL Seksuaali- ja lisääntymistalveyden toimintaohjelma 2014–2020)

Neuvonta raskauden ehkäisystä ja muusta seksuaalitalveysneuvonnasta kuuluu valtioneuvoston asetuksen (338/2011) mukaan neuvolan sekä koulu- ja opiskelutalveydenhuollon palveluihin, palvelut voidaan järjestää myös muiden palveluiden osana. Kuntien yleiseksi käytännöksi on vakiintunut ehkäisyä aloittaessa tarjota nuorille kolmen kuukauden ajaksi ilmaiset ehkäisypillerit. Raskauden ehkäisypalveluihin liittyen lääkelaisissa on määrätty, että sairaala-apteekista ja lääkekeskuksesta voidaan vastikkeetta luovuttaa koulutalveydenhuollon seksuaali- ja lisääntymistalveyttä edistävään työhön käytettäviä lääkkeitä, kuten ehkäisypillereiden aloituspakkauksia (Läkelaki 395/1987, § 65).

Ilmainen ehkäisy ei yksin takaa raskaudenkeskeytysten vähenemistä, sillä ehkäisyvälineitä ei aina käytetä ohjeiden mukaan tai oikealla tavalla. Hormonaalinen ehkäisy ei myöskään välttämättä sovi kaikille niiden haittavaikutusten takia, eivätkä kaikki halua hormonaalista ehkäisyä. Ilmaisella ehkäisyllä on kansallisten kokemusten mukaan vähentävä vaikutus nuorten synnytyksiin ja raskauden keskeytyksiin. Ehkäisyn lisäksi nuoret tarvitsevat ohjausta ja neuvontaa. Lisäksi huomioitavia asioita ovat tunteet, itsekunnioitus ja suhde omaan itseen. Ehkäisystä huolehtiminen on sekä naisten että miesten asia, vaikka perinteisesti ehkäisystä huolehtiminen on jätetty naisten vastuulle.

Taustatietoa raisiolaisista nuorista ja ehkäisyyn liittyivistä taloudellisista seikoista:

Väestön ikäryhmäjakauma 15–24 vuotiaiden osalta vuonna 2016 Raisiossa

Raisiolaiset 15–19 vuotiaat 2016

Ikä	Pojat	Tytöt	Yhteensä
15	144	138	282
16	131	131	262
17	149	163	312
18	145	173	318
19	172	138	310
15–19 vuotiaat	741	743	1484

Raisiolaiset 20–24 vuotiaat 2016

Ikä	Miehet	Naiset	Yhteensä
20	153	119	272
21	140	97	237
22	123	125	248
23	120	98	218
24	128	108	236
20–24 vuotiaat	668	547	1211

Raskauden keskeytyksiä vuonna 2015–2017 Raisiossa

Ikä	2015	2016	2017
alle 24	16	18	10
yli 24	32	25	26
Yhteensä	48	43	36

Raisiolaisia synnyttäjiä oli 238 vuonna 2015, 201 vuonna 2016 ja 249 vuonna 2017. Raskauden keskeytysten määrä on ollut pitkään laskussa ja luvut maltillisia. Raskauden keskeyttämisten määrä on erittäin pieni alle 25-vuotiaiden ikäryhmässä. Merkittävilläkään panostuksilla tätä määrää on vaikea pienentää.

Raskauden keskeytysten taloudellinen vaikutus

Raskauden keskeytysten määrät ja hinnat on saatu VSSHP naistentautien klinikalta. Hinnoissa ei ole arvioitu raskaudenkeskeytyksistä johtuvia sairauslomia tai muita vaikutuksia.

Lääkkeellinen raskaudenkeskeytys tehdään poliklinikkakäynnillä. Käynti maksaa kunnalle 240 €. Lähes kaikki raskauden keskeytyksistä toteutetaan nykyään tällä menetelmällä.

Kirurginen raskaudenkeskeytys tehdään päiväkirurgisena toimenpiteenä. Yhden toimenpiteen kustannus kunnalle on 985 €.

Hormonaaliseen jälkiesiintymiseen käytetään erityisesti tätä tarkoitusta varten suunniteltua lääkettä, joka otetaan mahdollisimman pian suojaamattoman yhdynnän jälkeen. Yli 15-vuotias saa jälkiesiintymistabletteja apteekista ilman lääkemääräystä. Hinta vaihtelee 13,75 - 24,90 € välillä.

Arviolaskelma raskauden keskeytysten hinnasta

Raskauden keskeytyksiä on ollut yhteensä 17 kappaletta ikäluokalle 15–24 –vuotiaat vuonna 2016. Suurin osa raskauden keskeytyksistä tehdään nykyään niin sanotulla lääkkeellisenä raskaudenkeskeytyksenä, jonka keskihinnaksi Tyks määrittää 240 €.

Laskelma:

- 90 % keskeytyksistä tehdään lääkkeellisesti: $15 \times 240 = 3600 \text{ €}$
- 10 % tehdään ns. vaativana kirurgisena keskeytyksenä: $2 \times 985 \text{ €} = 1970 \text{ €}$
- Yhteensä vuoden 2016 kustannukset raskauden keskeytyksistä TYKS:ssä ovat olleet 5 570 €.
- Raskauden keskeytyksissä on huomioitava myös toimenpiteiden aiheuttama neuvonnan tarve ja mahdollinen jälkituen tarve.

Raskauden ehkäisyn taloudellinen vaikutus

Mirena hormonikierukka maksaa noin 140 € Ostin kautta tilattuna. Ehkäisykapselien hinnat ovat samaa suuruusluokkaa.

Arviolaskelma hormonikierukan ja ehkäisykapselin kuluista

Seuraavassa on tehty laskelma, joka perustuu oletettuun käyttöön. Laskelmat ja käytön määrä ovat vain suuntaa antavia.

18–24 -vuotiaat

18–24 -vuotiaista raisiolaisista naisista (858 henkilöä) 90 % käyttää seuraavasti ehkäisyä: 30 % kierukka tai ehkäisykapseli à 140 €/kpl (3 vuotta voimassa) $257 \times 140 = 35\,980 \text{ €}$ / $3 = 11\,993 \text{ €}$ eli n. 12 000 €.

15–17 -vuotiaat

15–17 -vuotiaista raisiolaisista nuorista naisista (432 henkilöä) 50 % käyttää ehkäisyä, ja heistä 20 % käyttää kierukkaa tai kapselia. Kustannukset $85 \times 140 = 11\,900 \text{ €}$ / $3 = 4000 \text{ €}$.

Materiaalikustannukset vuodessa ovat n. 16 000 €, ensimmäisenä vuonna oletettavasti enemmän, kun toiminta alkaa. Lisäksi kuluihin tulevat lääkärin ja hoitajien toimenpidekustannukset lääkäri 150 €/käynti ja hoitaja 80 €/käynti. Raision kaupungin perhesuunnitteluneuvola asentaa nyt vähän yli 100 kierukkaa vuodessa, joten asennusten määrä kasvaa jonkin verran.

Vuoden 2019 budjettiesitykseen ei ole varattu määrärahaa tähän tarkoitukseen.

Aloite kiinnittää huomiota tärkeään asiaan. Työtä ei-toivottujen raskauksien ja aborttien määrän vähentämiseksi tulee jatkaa seksuaalikasvatusta ja ehkäisyneuvontaa kehittämällä. Terveysneuvonnan terveydenhoitaja on parhaillaan seksuaalineuvojakoulutuksessa. Tarkoituksena on hyödyntää hänen osaamistaan perhesuunnitteluneuvolassa, äitiysneuvolassa sekä koulu- ja opiskelu-

terveydenhuollossa. Huomiota tulee kiinnittää myös sukupuolitautilien ehkäisyyn. Sukupuolitautilien osalta on nähtävissä pientä nousua myös Raisiossa. Raskauden keskeyttämisten määrä Raisiossa on erittäin pieni alle 25-vuotiaiden ikäryhmässä. Merkittävälläkään panostuksilla tätä määrää on vaikea pienentää.

Maksutonta ehkäisyä alle 25-vuotiaille tarjoavat tällä hetkellä mm. Rauma ja Vantaa. Helsingin kaupunki antaa kierukan tai ehkäisykapselin alle 25-vuotiaalle maksutta. Alle 25-vuotiaille nuorille tarjotaan ehkäisypillerit ja ehkäisyrenkaat vuodeksi maksutta. Varsinais-Suomessa vain Laitila tarjoaa ilmaisen ehkäisyn alle 25-vuotiaille tämän vuoden alusta. Kaarinan kaupunki tarjoaa kaikille vastasyntyneille (alle vuosi synnytyksestä) maksuttoman ehkäisyn 1.10.2018 alkaen.

Varsinais-Suomessa on käynnissä maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden yhtenäistäminen sote-uudistuksen valmistelun yhteydessä. On tärkeää, että tällaiset aloitteet linjataan yhdessä muiden Varsinais-Suomen kuntien kanssa yhtenäisen palvelumallin aikaan saamiseksi. Keskustelua jatketaan sote-palveluja valmistelevien maakunnan työryhmien kanssa.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystoiminnan lautakunta antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen -valtuustolle edellä olevan valmistelun mukaisen vastauksen valtuutettu Kivijärven tekemään valtuustoaloitteeseen.

Päätös

Lautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleenvalmisteltavaksi.”

Sosiaali- ja terveystoiminnan lautakunta 10.10.2018 174 §

”Johtava ylilääkäri Arto Raassina ja talouspäälikkö Sami Koskikallio:

Sosiaali- ja terveystoiminnan lautakunta palautti aloitteen valmisteltavaksi siten, että aloite hyväksytään ja tarvittavat kustannukset otetaan mukaan vuoden 2019 talousarvioon.

Aloitteessa esitetään, että kaikille alle 25-vuotiaille naisille annetaan maksuton ensimmäinen hormonikierukka. Hormonikierukan saisi maksutta myös kerran synnytyksen jälkeen jälkitarkastuksessa ja raskauden keskeytyksen jälkeen. Hormonikierukan samanvertainen vaihtoehto, ehkäisykapseli, annettaisiin samoin perustein naisen oman valinnan mukaan.

Sosiaali- ja terveystoiminnan lautakunta päätti toista aloitetta käsiteltäessä, että ilmainen ehkäisy alle 25-vuotiaille sisällytetään vuoden 2019 talousarvioon. Tähän sisältyy myös alle 25-vuotiaiden maksuton ensimmäinen hormo-

nikierukka tai ehkäisykapseli. Määrärahaa on varattu ehkäisyvälineisiin 100 000 € Raision ja 25 000 € Ruskon osalta ja lisäksi yksi terveydenhoitajan toimi on lisätty talousarvioon lisääntyvän asiakasmäärän takia.

Budjettiin varatussa määrärahassa alle 25-vuotiaiden ilmaiseen ehkäisyyn on huomioitu myös tässä aloitteessa mainitut kustannukset, synnytyksen jälkeen ja raskauden keskeytyksen jälkeen asennettavat hormonierukka tai ehkäisykapseli sekä Raision että Ruskon osalta.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystoimen johtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystoimen palvelujen lautakunta antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen -valtuustolle edellä olevan valmistelun mukaisen vastauksen valtuutettu Kivijärven tekemään valtuustoaloitteeseen.

Päätös

Jukka Rantala esitti, että valmistelu hyväksytään muilta osin, mutta esitetty vakanssi poistetaan talousarvioehdotuksesta. Tero Reunanen kannatti Jukka Rantalan esitystä.

Turo Vuorenhela esitti, että talousarvioehdotukseen ei tehdä aloitteen valmistelun mukaista määrärahalisäystä. Anneli Kiiski kannatti Turo Vuorenhelan esitystä.

Koska kokouksessa oli tehty käsittelyn pohjana olevasta sosiaali- ja terveystoimen johtajan ehdotuksesta kaksi poikkeavaa ehdotusta, joita kumpaakin oli kannatettu, asiasta oli äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: ensimmäisenä äänestyksenä ne, jotka kannattavat Jukka Rantalan esitystä, äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Turo Vuorenhelan esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Suoritettua nimenhuutoäänestyksessä annettiin neljä jaa-ääntä (Jalo, Kallio, Laine, Rihko) ja kymmenen ei-ääntä (Hurula, Kiiski, Koivusalo, Puoskari, Rantala, Reunanen, Mäki-Imppula, Virko, Vuorenhela, Äikäs). Puheenjohtaja totesi äänestyksen jatkuvan niin, että Turo Vuorenhelan esitys asetetaan sosiaali- ja terveystoimen johtajan päätösehdotusta vastaan.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: ne, jotka kannattavat sosiaali- ja terveystoimen johtajan päätösehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Turo Vuorenhelan esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Suoritettua nimenhuutoäänestyksessä annettiin neljä jaa-ääntä (Jalo, Kallio, Laine, Rihko) ja kymmenen ei-ääntä (Hurula, Kiiski, Koivusalo, Puoskari, Rantala, Reunanen, Mäki-Imppula, Virko, Vuorenhela, Äikäs). Puheenjohtaja totesi Turo Vuorenhelan esityksen tulleen lautakunnan päätökseksi.

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Päätöksen mukaisesti sosiaali- ja terveystalouden lautakunnan vuoden 2019 talousarvioehdotukseen ei varata määrärahoja valtuustoaloitetta koskien.”

Kaupunginhallitus 29.10.2018 377 §

”Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus päättää

- merkitä aloitteeseen annetun vastauksen tiedokseen ja
- saattaa sen valtuuston tietoon ja esittää valtuustolle, että se toteaa aloitteen loppuunkäsittelyksi.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.”

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

ehdottaa valtuustolle, että valtuusto merkitsee aloitteeseen annetun vastauksen tiedokseen ja toteaa valtuustoaloitteen loppuunkäsittelyksi.

Päätös

Kaupunginhallituksen tekemä ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi

Anneli Kivijärvi

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Kaupunginvaltuusto	§ 148	4.9.2017
Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta	§ 148	19.9.2018
Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta	§ 175	10.10.2018
Kaupunginhallitus	§ 378	29.10.2018

Asianro 818/06.00.00/2017

§ 146**Valtuutettu Emma Lindqvistin ym. valtuutettujen aloite koskien maksuttoman ehkäisyn tarjoamista alle 25-vuotiaille raisiolaisille****Päätöshistoria**

Kaupunginvaltuusto 4.9.2017 148 §

Valtuutettu Emma Lindqvist jätti seuraavan aloitteen:

”Esitämme, että Raision kaupungin tulisi alkaa tarjota maksutonta ehkäisyä alle 25- vuotiaille raisiolaisnuorille. Maksutonta ehkäisyä tulisi tarjota sukupuo- leen katsomatta, ja ehkäisymuodon valinnassa tulisi kuunnella nuoren tervey- dentilan asettamia vaatimuksia.

THL:n seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämisen toimintaohjelma on suosittanut maksutonta ehkäisyä jo vuodesta 2007. Maksuttoman ehkäisyn malliesimerkkejä ovat Rauman kaupunki sekä pohjoismaisella mittakaavalla Norja. Raumalla maksuttoman ehkäisyn on arvioitu tuovan vuosittain 100 000 euron edestä säästöjä. Vähentyneiden aborttien lisäksi alle 20-vuotiaiden klamydiatartuntojen määrä on laskenut kolmanneksella. Norjassa vuonna 2013 maksuttoman ehkäisyn tarjoamisen jälkeen teinien synnytykset ja ras- kaudenkeskeytykset laskivat 29 % kolmen vuoden takaisesta vertailuluvusta.

Maksuttomassa ehkäisyssä ei ole kyse ainoastaan ehkäisymenetelmien tar- joamisesta, vaan myös useamman nuoren tuomisesta laadukkaan seksuaali- kasvatuksen piiriin. Edullisenakin pidetty ehkäisymenetelmä voi olla tietyssä elämäntilanteessa liian kallis hankittavaksi. Nuorella ei välttämättä ole sään- nöllisiä tuloja, joilla kustantaa ehkäisy, eikä luotettavaa aikuista, jolle puhua asiasta. Perustelemme 25 vuoden ikärajaa sillä, että eniten raskaudenkeskey- tyksiä tehdään 20-24-vuotiaiden ikäluokassa.

Raisiossa 4.9.2017

Kaupunginvaltuutettu Emma Lindqvist (vas.) ja Vasemmiston valtuustoryhmä

Pekka Närhinen
Eija Nurmi
Jyrki Yrttiaho”Aarre Lehtonen
Sari Suominen

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Päätös Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetettiin kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 18.9.2017 § 299

” - - -

Kaupunginhallitus lähettää - - - valtuutettu Emma Lindqvistin aloitteen koskien maksuttoman ehkäisyn tarjoamista alle 25-vuotiaille raisiolaisille sosiaali- ja terveyskeskuksen valmisteltavaksi, - - -”

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta 19.9.2018 148 §

”Johtava ylilääkäri Arto Raassina ja ylihoitaja Jaana-Sofia Saarinen:

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta on käsitellyt aiemmin aloitetta ilmaisen ehkäisyn kannattavuudesta alle 20-vuotiaille vuonna 2015 (§ 79 23.9.2015).

THL:n seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämisen toimintaohjelma suosittelee ilmaista ehkäisyä alle 20-vuotiaille nuorille. THL:n tilastojen mukaan alle 20-vuotiailla raskaudenkeskeytysten ja synnytysten määrä on kokonaisuudessaan laskenut vuodesta 1987 ja tasoittunut 2000-luvulla. (THL Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014–2020)

Neuvonta raskauden ehkäisystä ja muusta seksuaaliterveysneuvonnasta kuuluu valtioneuvoston asetuksen (338/2011) mukaan neuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluihin, palvelut voidaan järjestää myös muiden palveluiden osana. Kuntien yleiseksi käytännöksi on vakiintunut ehkäisyä aloitettaessa tarjota nuorille kolmen kuukauden ajaksi ilmaiset ehkäisypillerit. Raskauden ehkäisypalveluihin liittyen lääkelaissa on määrätty, että sairaala- apteekista ja lääkekeskuksesta voidaan vastikkeetta luovuttaa kouluterveydenhuollon seksuaali- ja lisääntymisterveyttä edistävään työhön käytettäviä lääkkeitä, kuten ehkäisypillereiden aloituspakkauksia (Läkelaki 395/1987, § 65).

Ilmainen ehkäisy ei yksin takaa raskaudenkeskeytysten vähenemistä, sillä ehkäisyvälineitä ei aina käytetä ohjeiden mukaan tai oikealla tavalla. Hormonaalinen ehkäisy ei myöskään välttämättä sovi kaikille niiden haittavaikutusten takia, eivätkä kaikki halua hormonaalista ehkäisyä. Ilmaisella ehkäisyllä on kansallisten kokemusten mukaan vähentävä vaikutus nuorten synnytyksiin ja raskauden keskeytyksiin. Ehkäisyn lisäksi nuoret tarvitsevat ohjausta ja neuvontaa. Lisäksi huomioitavia asioita ovat tunteet, itsekunnioitus ja suhde omaan itseen. Ehkäisystä huolehtiminen on sekä naisten että miesten asia, vaikka perinteisesti ehkäisystä huolehtiminen on jätetty naisten vastuulle.

Taustatietoa raisiolaisista nuorista ja ehkäisyyn liittyvistä taloudellisista seikoista:

Väestön ikäryhmäjakauma 15–24 vuotiaiden osalta vuonna 2016 Raisiossa

Raisiolaiset 15–19 vuotiaat 2016

Ikä	Pojat	Tytöt	Yhteensä
15	144	138	282
16	131	131	262
17	149	163	312
18	145	173	318
19	172	138	310
15–19 vuotiaat	741	743	1484

Raisiolaiset 20–24 vuotiaat 2016

Ikä	Miehet	Naiset	Yhteensä
20	153	119	272
21	140	97	237
22	123	125	248
23	120	98	218
24	128	108	236
20–24 vuotiaat	668	547	1211

Raskauden keskeytyksiä vuonna 2015–2017 Raisiossa

Ikä	2015	2016	2017
alle 24	16	18	10
yli 24	32	25	26
Yhteensä	48	43	36

Raisiolaisia synnyttäjiä oli 238 vuonna 2015, 201 vuonna 2016 ja 249 vuonna 2017. Raskauden keskeytysten määrä on ollut pitkään laskussa ja luvut maltillisia. Raskauden keskeyttämisten määrä on erittäin pieni alle 25-vuotiaiden ikäryhmässä. Merkittävälläkään panostuksilla tätä määrää on vaikea pienentää.

Raskauden keskeytysten taloudellinen vaikutus

Raskauden keskeytysten määrät ja hinnat on saatu VSSHP naistentautien klinikalta. Hintoissa ei ole arvioitu raskaudenkeskeytyksistä johtuvia sairauslomia tai muita vaikutuksia.

Lääkkeellinen raskaudenkeskeytys tehdään poliklinikkakäynnillä. Käynti maksaa kunnalle 240 €. Lähes kaikki raskauden keskeytyksistä toteutetaan nykyään tällä menetelmällä.

Kirurginen raskaudenkeskeytys tehdään päiväkirurgisena toimenpiteenä. Yhden toimenpiteen kustannus kunnalle on 985 €.

Hormonaaliseen jälkiesiintymiseen käytetään erityisesti tätä tarkoitusta varten suunniteltua lääkettä, joka otetaan mahdollisimman pian suojaamattoman yhdynnän jälkeen. Yli 15-vuotias saa jälkiesiintymistabletit apteekista ilman lääkemääräystä. Hinta vaihtelee 13,75 - 24,90 € välillä.

Arviolaskelma raskauden keskeytysten hinnasta

Raskauden keskeytyksiä on ollut yhteensä 17 kappaletta ikäluokalle 15–24 – vuotiaat vuonna 2016. Suurin osa raskauden keskeytyksistä tehdään nykyään niin sanotulla lääkkeellisenä raskaudenkeskeytyksenä, jonka keskihinnaksi Tyks määrittää 240 €.

Laskelma:

- 90 % keskeytyksistä tehdään lääkkeellisesti: $15 \times 240 = 3600 \text{ €}$
- 10 % tehdään ns. vaativana kirurgisena keskeytyksenä: $2 \times 985 \text{ €} = 1970 \text{ €}$
- Yhteensä vuoden 2016 kustannukset raskauden keskeytyksistä TYKS:ssä ovat olleet 5 570 €.
- Raskauden keskeytyksissä on huomioitava myös toimenpiteiden aiheuttama neuvonnan tarve ja mahdollinen jälkituen tarve.

Raskauden ehkäisyn taloudellinen vaikutus

Kondomi maksaa normaalin 0,07 €/kpl hinnasta lateksittoman 2,28 €/kpl. Kondomi on ainoa ehkäisyväline, joka vaikuttaa ehkäisyn lisäksi sukupuolitauteja ehkäisevästi.

Hormonikierukka

Mirena hormonikierukka maksaa noin 140 € Ostin kautta tilattuna. Ehkäisykapselien hinnat ovat samaa suuruusluokkaa.

Ehkäisypilleri

Hinnat vaihtelevat runsaasti eri merkeillä. Arvio 5-15 €/kk. Jo nyt jaetaan 3 kuukauden aloituspakkaus ensi kertaa pillereitä aloittaville. Nämä pillerit maksavat vain 0,01 €/kk, mutta tällä hinnalla ei voi hankkia muita kuin tähän tarkoitukseen 3 ensimmäisen kuukauden käyttöön.

Arviolaskelma raskauden ehkäisyn kuluista

Seuraavassa on tehty laskelma, joka perustuu oletettuun käyttöön. Laskelmat ja käytön määrä ovat vain suuntaa antavia.

18–24 -vuotiaat

18–24 -vuotiaista raisiolaisista naisista (858 henkilöä) 90 % käyttää seuraavasti ehkäisyä: 30 % kierukka tai ehkäisykapseli à 140 €/kpl (3 vuotta voimassa) $257 \times 140 = 35\,980 \text{ €}$ /3 = 11993 €

60 % e-pilleri à 10 €/kk $515 \times 120 = 61\,800 \text{ €}$

Lisäksi miesten osalta ilmaisten kondomien à 0.07 €/kpl, jako tuo esimerkiksi tällä ikäjakaumalla poikia 985, jokaiselle jaetaan 10 kondomia = 690 €.

Kulut

naiset: 73 793 €,

miehet: 690 €

Yhteensä: 74 482 €

15–17 -vuotiaat

15–17 -vuotiaista raisiolaisista nuorista naisista (432 henkilöä) 50 % käyttää ehkäisyä, kaikilla ehkäisymuotona e-pilleri à 10 €/kk $216 \times 120 = 25\,920 \text{ €}$

Lisäksi nuorten miesten osalta ilmaisten kondomien à 0.07 €/kpl, jako tuo esimerkiksi tällä ikäjakaumalla poikia 424, jokaiselle jaetaan 10 kondomia = 297 €

Kulut

naiset: 25 920 €

miehet: 297 €

Yhteensä: 26 217 €

Ikäryhmälle 15–24 vuotiaat maksuton ehkäisy pelkästään ehkäisyvälineiden osalta maksaa esimerkkilaskelman mukaan n. 100 000 € vuodessa. Lisäksi kuluihin tulevat lääkärin ja hoitajien toimenpidekustannukset lääkäri 150 €/käynti ja hoitaja 80 €/käynti.

Vuoden 2019 budjettiesitykseen ei ole tätä rahoitusta varattu.

Aloite kiinnittää huomiota tärkeään asiaan. Työtä ei-toivottujen raskauksien ja aborttien määrän vähentämiseksi tulee jatkaa seksuaalikasvatusta ja ehkäisyneuvontaa kehittämällä. Terveysneuvonnan terveydenhoitaja on parhaillaan seksuaalineuvojakoulutuksessa. Tarkoituksena on hyödyntää hänen osaamistaan perhesuunnitteluneuvolassa, äitiysneuvolassa sekä koulu- ja opiskelu-terveydenhuollossa. Huomiota tulee kiinnittää myös sukupuolitautilien ehkäisyyn. Sukupuolitautilien osalta on nähtävissä pientä nousua myös Raisiossa. Raskauden keskeyttämisten määrä Raisiossa on erittäin pieni alle 25-vuotiaiden ikäryhmässä. Merkittävälläkään panostuksilla tätä määrää on vaikea pienentää.

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Maksutonta ehkäisyä alle 25-vuotiaille tarjoavat tällä hetkellä mm. Rauma ja Vantaa. Helsingin kaupunki antaa kierukan tai ehkäisykapselin alle 25-vuotiaalle maksutta. Alle 25-vuotiaille nuorille tarjotaan ehkäisypillerit ja ehkäisyrenkaat vuodeksi maksutta. Varsinais-Suomessa vain Laitila tarjoaa ilmaisen ehkäisyn alle 25-vuotiaille tämän vuoden alusta. Kaarinan kaupunki tarjoaa kaikille vastasyntyneille (alle vuosi synnytyksestä) maksuttoman ehkäisyn 1.10.2018 alkaen.

Varsinais-Suomessa on käynnissä maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden yhtenäistäminen sote-uudistuksen valmistelun yhteydessä. On tärkeää, että tällaiset aloitteet linjataan yhdessä muiden Varsinais-Suomen kuntien kanssa yhtenäisen palvelumallin aikaan saamiseksi. Keskustelua jatketaan sote-palveluja valmistelevien maakunnan työryhmien kanssa.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystoiminnan lautakunta antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen -valtuustolle edellä olevan valmistelun mukaisen vastauksen valtuutettu Lindqvistin tekemään valtuustoaloitteeseen.

Päätös

Leena Rihko esitti, että asia palautetaan uudelleenvalmisteltavaksi. Seppo Kalliotie kannatti Leena Rihkon esitystä.

Koska kokouksessa oli tehty käsittelyn pohjana olevasta sosiaali- ja terveystoiminnan johtajan ehdotuksesta poikkeava ehdotus, jota oli kannatettu, asiasta oli äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne, jotka kannattavat sosiaali- ja terveystoiminnan johtajan päätösehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat Leena Rihkon ehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Suoritettua nimenhuutoäänestyksessä annettiin viisi jaa-ääntä (Hurula, Laine, Puoskari, Reunanen, Vuorenhela), kuusi ei-ääntä (Jalo, Kalliotie, Rihko, Mäki-Impola, Virko, Äikäs) ja kaksi tyhjää (Kiiski, Råberg). Puheenjohtaja totesi, että asia palautetaan uudelleenvalmisteltavaksi Leena Rihkon ehdotuksen mukaisesti."

Sosiaali- ja terveystoiminnan lautakunta 10.10.2018 175 §

"Johtava ylläkäri Arto Rassina ja talouspäällikkö Sami Koskikallio:

Sosiaali- ja terveystoiminnan lautakunta palautti aloitteen valmisteltavaksi niin, että aloitteen mukainen ilmainen ehkäisy tarjotaan alle 25-vuotiaille ja että kustannukset sisällytetään vuoden 2019 talousarvioon.

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Valmistelussa oli laskettu ehkäisyvälineiden kustannukset Raision osalta, mutta ei henkilöstökustannuksia eikä Ruskon kustannuksia.

Budjettiin on nyt lisätty ehkäisyvälineiden kustannukset, 100 000 € Raision osalta ja 25 000 € Ruskon osalta.

Maksuton ehkäisy tuo runsaasti uusia asiakkaita erityisesti 18-25-vuotiaiden ikäluokasta. Ehkäisymenetelmän valinnan lisäksi tarvitaan ohjausta ja seksuaalivalistusta. Merkittävästi lisääntyvään asiakasmäärään tarvitaan lisäksi terveydenhoitajan toimi Raision ja Ruskon ehkäisyneuvolaan. Tämän toimen kustannukset on lisätty talousarvioon. Lääkäriyöpanosta tarvitaan lisää 1-2 työpäivää viikossa. Tämä otetaan budjetissa esitetystä terveyskeskuslääkärin virasta.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystoiminnan lautakunta antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen -valtuustolle edellä olevan valmistelun mukaisen vastauksen valtuutettu Lindqvistin tekemään valtuustoaloitteeseen.

Päätös

Niina Puoskari esitti, että talousarvioehdotukseen ei tehdä aloitteen valmistelun mukaista määrärahalisäystä. Anneli Kiiski kannatti Niina Puoskarin esitystä.

Koska kokouksessa oli tehty käsittelyn pohjana olevasta sosiaali- ja terveystoiminnan johtajan ehdotuksesta poikkeava ehdotus, jota oli kannatettu, asiasta oli äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: ne, jotka kannattavat sosiaali- ja terveystoiminnan johtajan päätösehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Niina Puoskarin esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin kolme jaa-ääntä (Jalo, Kalliotie, Rihko), kymmenen ei-ääntä (Hurula, Kiiski, Koivusalo, Puoskari, Rantala, Reunanen, Mäki-Impola, Virko, Vuorenhela, Äikäs) ja yksi tyhjää-ääni (Laine). Puheenjohtaja totesi Niina Puoskarin esityksen tulleen lautakunnan päätökseksi.

Päätöksen mukaisesti sosiaali- ja terveystoiminnan lautakunnan vuoden 2019 talousarvioehdotukseen ei varata määrärahoja valtuustoaloitetta koskien."

Kaupunginhallitus 29.10.2018 378 §

"Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus päättää

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

- merkitä aloitteeseen annetun vastauksen tiedokseen ja
- saattaa sen valtuuston tietoon ja esittää valtuustolle, että se toteaa aloitteen loppuunkäsittellyksi.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.”

Liitteet 3 Äänestysluettelo 12.11.2018 § 146

Päätösehdotus Kaupunginhallitus

ehdottaa valtuustolle, että valtuusto merkitsee aloitteeseen annetun vastauksen tiedokseen ja toteaa valtuustoaloitteen loppuunkäsittellyksi.

Päätös

Emma Lindqvist ehdotti Pekka Närhisen kannattamana, että kaupunginvaltuusto vastaa aloitteeseen seuraavasti: Raision kaupunki päättää tarjota maksuttoman ehkäisyn alle 25-vuotiaille raisiolaisille.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty kaupunginhallituksen ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan hyväksytyn äänestys ehdotuksen: suoritetaan äänestys, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Emma Lindqvistin tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät ei. Äänestys ehdotus hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 25 jaa-ääntä, 16 ei-ääntä ja 2 tyhjää ääntä. Puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallituksen päätösehdotus oli tullut valtuuston päätökseksi.

Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Jukka A. Rantala sekä Raimo Sulonen saapuivat kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana klo 16.18, Markus Maunula klo 16.32 ja Pasi Pohtio klo 16.40.

Puheenjohtaja keskeytti kokouksen neuvottelutauon ajaksi klo 16.26–16.36.

Tiedoksi

Emma Lindqvist

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Kaupunginvaltuusto	§ 173	16.10.2017
Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta	§ 149	19.9.2018
Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta	§ 176	10.10.2018
Kaupunginhallitus	§ 379	29.10.2018

Asianro 941/02.05.00/2017

§ 147**Valtuutettu Harri Seikolan ym. valtuutettujen aloite koskien palvelujen ja etuisuuksien tarjoamista veteraanien puolisoille ja leskille****Päätöshistoria**

Kaupunginvaltuusto 16.10.2017 173 §

Valtuutettu Harri Seikola jätti seuraavan aloitteen:

”Suomi 100-juhlavuonna on sotiemme veteraanit (sotainvalidit ja sotaveteraanit) huomioitu hyvin. Heidän puolisonsa ja varsinkin lesket on kuitenkin unohdettu, vaikka heillä oli todella merkityksellinen rooli puolustettaessa Suomen itsenäisyyttä vuosina 1939-1944.

Me allekirjoittaneet esitämme, että sotiemme veteraanien puolisoille ja leskille annetaan samat kaupungin palvelut ja etuisuudet kuin sotiemme veteraaneille, joilta ei peritä mm. seuraavia asiakasmaksuja:

- terveyskeskuksen vuosimaksu
- suun- ja hampaiden tutkimuksen ja hoidon maksu lukuun ottamatta proteettisia hammasteknisiä toimenpiteitä
- kotihoidon lääkärin käyntimaksu
- kotisairaalan maksu
- tilapäisen kotisairaanhoidon maksu
- intervallihoidon maksu
- yksilökohtaisen fysioterapian maksu
- lääkärin tai hammaslääkärin todistuksista perittävä maksu
- ateriapalvelun kotiinkuljetusmaksu (1 ateria päivässä)

Sotiemme veteraanien puolisoita ja leskiä on Raisiossa enää n. 100 henkilöä, joten kustannusvaikutus kokonaisuutena ei tule olemaan kovinkaan merkittävä.

Raisiossa 16.10.2017 Kokoomuksen ja RKP:n valtuustoryhmä

Harri Seikola
Tanja Parkko
Jukka Rantala (kok)
Janette Broberg
Niina Puoskari

Markus Maunula
Tuija Hyytiä
Helena Viljanen
Jonni Moislahti
Elisa Vuorinen

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Pipsa Allén
Eeva Savola
Hannele Lehto-Laurila”

Annika Aaltonen
Janne Laulumaa

Päätös

Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetettiin kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 30.10.2017 § 357

” - - -

Kaupunginhallitus lähettää - - - valtuutettu Harri Seikolan aloitteen koskien palvelujen ja etuisuuksien tarjoamista veteraanien puolisoille ja leskille sosiaali- ja terveystieteiden valmistelevaksi, - - -”

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta 19.9.2018 149 §

”Sosiaali- ja terveystieteiden johtaja Juha Sandberg, johtava ylilääkäri Arto Raassina ja johtava hoitaja Sari Tanninen 10.9.2018:

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta päätti sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista vuodelle 2018 13.12.2017 § 220. Tällöin päätettiin, että: asiakasmaksulain ja -asetuksen mukaiset asiakasmaksut vahvistetaan Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueella 1.1.2018 lukien liitteen mukaisiksi ja rintamaveteraaneilta, sotainvalideilta ja miinanraivaajilta ei peritä seuraavia asiakasmaksulakiin ja -asetukseen perustuvia asiakasmaksuja: terveystieteiden vuosimaksu, suun ja hampaiden tutkimuksen ja hoidon maksu lukuun ottamatta proteettisia hammasteknisiä toimenpiteitä, joista peritään maksut, kotihoidon lääkärin käyntimaksu, tilapäisen kotisairaanhoidon maksu, omaishoidon vapaan aikaisen palvelun maksu, yksilökohtaisen fysioterapian maksu sekä lääkärin tai hammaslääkärin todistuksista perittävä maksu.

Aloitteessa esitetään vastaavien maksujen poistamista myös sotaveteraanien puolisoilta ja leskiltä.

Aloitteen kaltaista maksuvapautusta ei ole aikaisemmin toteutettu Raisiossa eikä tiettävästi ole toteutettu muissakaan kunnissa.

Aloitteen kustannusvaikutuksia ei ole tiedossa, koska veteraanien puolisoita tai leskiä ei ole mistään tilastoista saatavissa. Kustannusvaikutukset eivät kuitenkaan nouse merkittävän suureksi.

Aloitteen toteuttamisen haasteena on, miten sotaveteraanin puoliso ja erityisesti leski todetaan maksuvapautukseen oikeutetuksi. Elossa olevista veteraaneista on olemassa rekisteri, ja heidän puolisonsa todentaminen on mahdollista väestörekisteritietojen perusteella. Kuolleista veteraaneista ei säilytetä

rekisteritietoja. Näin ollen tietoja veteraanien leskien osalta ei saada viranomaistiedoista. Myöskään järjestöt eivät säilytä näitä tietoja. Maksuvapautus on hallinnollinen päätös, jonka perusteluissa pitää määritellä, miten ko. etuuden saaminen voidaan osoittaa.

Näin ollen sotaveteraanien leskien tulisi itse osoittaa virallinen dokumentti, joka osoittaa puolison sotaveteraanistatuksen. Rintamaveteraanitunnuksen esittäminen on yksi mahdollinen tapa.

Suomen sotaveteraaniliiton sivuilta löytyy listaus veteraanitunnuksista:

Rintamaveteraanien tunnukset

Rintamaveteraaneille myönnettyjä tunnuksia ovat

rintamasotilastunnus (miehille)

rintamapalvelustunnus (naisille)

rintamatunnus (rintamalinnoittajille)

ulkomaalaisen rintamasotilastunnus (ulkomaalaisille vapaaehtoisille).

Kaikkien näiden tunnusten hakuaika päättyi 31.12.1994. Tunnuksia ei voi enää hakea.

Kela postittaa kaikille rintamalisien saajille rintamalisäkortin. Kortti on sinivalkoinen. Sen toisella puolella on henkilön nimi ja toisella puolella käyttöohje.

Kun käytätte tätä korttia, todistakaa henkilöllisyytenne kuvallisella henkilötodistuksella. Myönnetystä tunnuksesta on merkintä sotilaspassin. Tarvittaessa rintamasotilastunnuksen olemassa olon voi varmistaa oman asuinalueen Puolustusvoimien aluetoimistoista ja rintamapalvelustunnustiedustelut hoidetaan Kansallisarkiston kirjaamon kautta puh. 029 533 7000 tai sähköpostitse: kirjaamo@arkisto.fi

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta käsittelee vuoden 2019 budjetin valmistelun yhteydessä myös siihen liittyvät maksut ja niistä vapauttamiset. Tämä aloite on yksi käsittelyssä oleva asia. Rintamaveteraanin puolison tai lesken tulee maksuvapautusta hakiessa itse esittää viralliset dokumentit, joista selviää, että hän on vapautukseen oikeutettu, koska viranomaistiedosta ei ole ko. tietoa saatavissa ainakaan kaikkien osalta.

Mikäli aloite toteutetaan, jää sosiaali- ja terveystalveluiden lautakunnalta saamatta joitakin tuhansia euroja tuloja. Tarkkaa summaa on vaikea arvioida, koska se riippuu veteraanien leskien käyttämien talveluiden määrästä.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujen johtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen -valtuustolle edellä olevan valmistelun mukaisen vastauksen valtuutettu Seikolan tekemään valtuustaloitteeseen.

Päätös

Lautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleenvalmisteltavaksi."

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta 10.10.2018 176 §

”Johtava ylilääkäri Arto Raassina ja talouspäälikkö Sami Koskikallio:

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta palautti aloitteen valmisteltavaksi niin, että aloitteen kustannukset sisällytetään vuoden 2019 talousarvioon. Kustannuksia ei voi arvioida etukäteen tarkkaan, koska sotiemme veteraanien puolisoitten ja leskien määrää ei ole saatavissa mistään viranomaistiedostoista. Talousarvioon on nyt varattu 4000 € Raision ja 1000 € Ruskon osalta lautakunnan kustannuspaikalle sotiemme veteraanien puolisoitten ja leskien maksuvapautusten kustannuksiin alla mainituista maksuista:

- terveystalvelun vuosimaksu
- suun- ja hampaiden tutkimuksen ja hoidon maksu lukuun ottamatta proteettisia hammasteknisiä toimenpiteitä
- kotihoidon lääkäriin käyntimaksu
- kotisairaalan maksu
- tilapäisen kotisairaanhoidon maksu
- intervallihoidon maksu
- yksilökohtaisen fysioterapian maksu
- lääkäriin tai hammaslääkäriin todistuksista perittävä maksu
- ateriatalvelun kotiinkuljetusmaksu (1 ateria päivässä)

Kustannukset kohdistetaan maksuvapauden myöntävien yksikköjen kustannuspaikoille käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Rintamaveteraanin puolison tai lesken tulee maksuvapautusta hakiessa itse esittää viralliset dokumentit, joista selviää, että hän on vapautukseen oikeutettu, koska viranomaistiedosta ei ole ko. tietoa saatavissa ainakaan kaikkien osalta.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujen johtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen -valtuustolle edellä olevan valmistelun mukaisen vastauksen valtuutettu Seikolan tekemään valtuustoaloitteeseen.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.”

Kaupunginhallitus 29.10.2018 379 §

”Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus päättää

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

- merkitä aloitteeseen annetun vastauksen tiedokseen ja
- saattaa sen valtuuston tietoon ja esittää valtuustolle, että se toteaa aloitteen loppuunkäsittellyksi.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.”

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

ehdottaa valtuustolle, että valtuusto merkitsee aloitteeseen annetun vastauksen tiedokseen ja toteaa valtuustoaloitteen loppuunkäsittellyksi.

Päätös

Kaupunginhallituksen tekemä ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi

Harri Seikola

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Kaupunginvaltuusto	§ 34	26.2.2018
Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta	§ 145	19.9.2018
Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta	§ 177	10.10.2018
Kaupunginhallitus	§ 380	29.10.2018

Asianro 316/02.05.01/2018

§ 148**Valtuutettu Heikki Laineen ym. valtuutettujen aloite koskien perheille maksettavia korvauksia sairaalamaksuista synnytysten yhteydessä****Päätöshistoria**

Kaupunginvaltuusto 26.2.2018 34 §

Valtuutettu Heikki Laine jätti seuraavan aloitteen:

”Yksi kaupunkimme asettamia päätavoitteita on väkiluvun kääntäminen nousuun.

Tämän tavoitteen saavuttamiseksi on otettava käyttöön kaikki mahdolliset kaupungin houkuttelevuutta lisäävät tekijät.

Talouden ollessa heikoimmillaan, teimme päätöksen, jonka nojalla Raisio lopetti synnyttävälle äideille maksetut korvaukset heidän omavastuuosuudestaan sairaalassa olon ajalta.

Esitän, että Raision kaupunki aloittaa uudelleen korvaamaan perheille, heille aiheutuneet korvaukset, jotka muodostuvat sairaalassa olon ajalta synnytysten yhteydessä.

Raisiossa 26.2.2018

Heikki Laine	Ari Leinonen
Jari Salonen	Tanja Parkko
Janette Broberg	Pipsa Allén
Eeva Savola	Jukka A. Rantala
Elisa Vuorinen	Helena Viljanen
Jonni Moislahti	Harri Seikola
Markus Maunula	Jukka Rantala
Kimmo Kosonen	Janne Laulumaa
Pekka Heikkilä	Susanna Mäntysaari
Annika Aaltonen	Maria Virko
Anneli Kivijärvi”	

Päätös

Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetettiin kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Kaupunginhallitus 5.3.2018 § 76

” - - -

Kaupunginhallitus lähettää - - - valtuutettu Heikki Laineen aloitteen koskien perheille maksettavia korvauksia sairaalamaksuista synnytysten yhteydessä sosiaali- ja terveystieteiden valmistelemaksi, - - -”

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta 19.9.2018 145 §

”Johtava ylilääkäri Arto Raassina:

Synnyttävälle äideille on maksettu korvausta synnytykseen liittyvästä vuodeosastohoidon omavastuusuudesta vuoteen 2013 asti. Vuonna 2013 tämä korvaus lopetettiin yhtenä kaupungin säästötoimena. Tällöin korvauksen kustannukset olivat n. 30 000 € vuodessa. Nyt synnytysten määrä on vähentynyt, ja vuonna 2017 syntyi 249 lasta Raisiossa. Tarkkoja kustannustietoja ei ole TYKS saatavissa omavastuusuuksista, mutta tällä syntyvyyden määrällä vuosikustannukset ovat 25 000 € tasolla. Tätä kustannusta ei ole varattu vuoden 2019 sosiaali- ja terveystieteiden budjettiesitykseen.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystieteiden johtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen -valtuustolle edellä olevan valmistelun mukaisen vastauksen valtuutettu Laineen tekemään valtuustoaloitteeseen.

Päätös

Lautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleenvalmisteltavaksi.”

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta 10.10.2018 177 §

”Johtava ylilääkäri Arto Raassina ja talouspäälikkö Sami Koskikallio:

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta palautti asian valmistelemaksi niin, että korvaus synnyttävälle äideille synnytykseen liittyvästä vuodeosastohoidon omavastuusuudesta lisätään vuoden 2019 talousarvioon. Vuoden 2019 talousarvioon lautakunnan avustusrahaan on nyt lisätty 25 000 € Raision osalta ja 5 000 € Ruskon osalta tähän tarkoitukseen.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystieteiden johtaja Juha Sandberg

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen -valtuustolle edellä olevan valmistelun mukaisen vastauksen valtuutettu Laineen tekemään valtuustoaloitteeseen.

Päätös Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti."

Kaupunginhallitus 29.10.2018 380 §

"Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus päättää

- merkitä aloitteeseen annetun vastauksen tiedokseen ja
- saattaa sen valtuuston tietoon ja esittää valtuustolle, että se toteaa aloitteen loppuunkäsittelyksi.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti."

Päätösehdotus Kaupunginhallitus

ehdottaa valtuustolle, että valtuusto merkitsee aloitteeseen annetun vastauksen tiedokseen ja toteaa valtuustoaloitteen loppuunkäsittelyksi.

Päätös

Kaupunginhallituksen tekemä ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi

Heikki Laine

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Kaupunginhallitus

§ 381

29.10.2018

Asianro 204/08.01.00/2018

§ 149**Valtuutettu Emma Lindqvistin ym. valtuutettujen aloite koskien Raision liittymistä Fölin kaupunkipyöräjärjestelmäkokeiluun****Päätöshistoria**

Kaupunginvaltuusto 29.1.2018 17 §

”Valtuutettu Emma Lindqvist jätti seuraavan aloitteen:

”Turku aloittaa 1.5.2018 kaupunkipyöräjärjestelmäkokeilun, joka toteutetaan osana Fölin palveluja. Kaupunkipyöräjärjestelmä koostuu yhteiskäyttöisistä polkupyöristä, Föli-fillareista, ja pyöräasemista, jotka toimivat pyörien otto- ja jättöpisteinä. Palvelun on tarkoitus siirtyä kokeilun jälkeen kokonaisuudessaan osaksi seudullista joukkoliikennettä vuonna 2021.

Me Raision Vasemmiston valtuutetut esitämme, että Raision tulisi liittyä Fölin kaupunkipyöräjärjestelmäkokeiluun. Kaupunkipyöräjärjestelmäsopimukseen on sisällytetty optio Raision, Kaarinan, Naantalin ja Liedon mahdollisuudesta liittyä mukaan järjestelmään.

Raisiossa 29.1.2018

Kaupunginvaltuutettu Emma Lindqvist

Ja Raision Vasemmiston valtuustoryhmä

Eija Nurmi	Sari Suominen
Pekka Närhinen	Jyrki Yrttiaho
Aarre Lehtonen	Janne Laulumaa
Helena Viljanen	Janette Broberg
Niko Toivonen	Eija Erasvuo
Kristiina Engström	Merja Niemi
Annika Aaltonen	Jari Pulkkinen
Maria Virko”	

Päätös

Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetettiin kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.”

Kaupunginhallitus 5.2.2018 40 §

” – – Kaupunginhallitus lähettää – – valtuutettu Emma Lindqvistin aloitteen koskien Raision liittymistä Fölin kaupunkipyöräjärjestelmäkokeiluun konsernihallinnon ja teknisen keskuksen valmisteltavaksi, – – ”

Tekninen lautakunta 23.10.2018 154 §

”Tekninen johtaja Antti Korte 17.10.2018:

Turku on aloittanut kesäkuussa 2017 kolmivuotisen kaupunkipyöräjärjestelmän kokeilun. Kaupunkipyöräjärjestelmässä on yhteensä 300 polkupyörää ja 34 kiinteää sekä 3 siirrettävää pyöräasemaa. Kaupunkipyöräjärjestelmä koostuu yhteiskäyttöisistä polkupyöristä ja pyöräasemista, jotka toimivat pyörien otto- ja jättöpisteinä. Käyttäjä voi ottaa pyörän miltä tahansa asemalta ja jättää sen mihin tahansa asemalle. Käyttökerran aikana on mahdollista lukita pyörä väliaikaisesti aseman ulkopuolelle esimerkiksi kaupassa asioinnin ajaksi.

Kaupunkipyörät soveltuvat monenlaiseen matkantekoon, mutta ne ovat tarkoitettu erityisesti lyhytaikaiseen käyttöön, sillä kaupunkipyörien tarkoitus on helpottaa ja tarjota uusi, nopea vaihtoehto keskusta-alueella liikkumiseen. Pyörät ovat asiakkaiden käytössä vuoden jokaisena päivänä ja pyöriin vaihdetaan nastarenkaat talvikaudeksi.

Pyörän voi ottaa käyttöönsä puolen tunnin jaksoissa, maksimissaan kuitenkin viideksi tunniksi. Käyttäminen maksaa 5 € / päivä ja mikäli pyörän haluaa käyttöönsä (puolen tunnin jaksoiksi) ympäri vuoden, niin maksu on 40 € / kausi. Tarkempi käytön hinnoittelu löytyy osoitteesta www.föli.fi. Turussa on arvioitu, että lipputuloilla katetaan noin kolmannes kustannuksista ja toinen kolmannes mainostuloilla, loppuosa on kunnan subventiota.

Turun kaupunkipyörien kokonaisbudjetti kolmelle vuodelle on noin 3,2 miljoonaa euroa, sisältäen järjestelmän ylläpidon ja kehityksen ympärivuotisesti. Hankkeen kokeilujakso kestää vuoteen 2020 asti.

Muille Föli-kunnille on tarjottu mahdollisuutta osallistua kaupunkipyöräjärjestelmän kokeiluun optiona, siten, että mukaan voi liittyä vuoden 2018 loppuun mennessä. Kokeilun operaattorina toimii Nextbike Oy. Optio käsittäisi kymmenen pyöräaseman perustamisen kuntaan ja sopimuksen kesto olisi muotoa 2+3 vuotta. Hinta olisi 19 800 € / kk, eli 237 600 euroa vuodessa.

Kaupunkipyöräjärjestelmä on hyvä lisä joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen rajapinnassa ja vastaa myös seudulliseen tavoitteeseen parantaa kevyen liikenteen olosuhteita. Raisiossa on hyvä mahdollisuus löytää mielekkäitä ja toimivia paikkoja pyöräasemille, kuten kaupungintalo, kirjasto, Ulpukka, Tasa-la, Mylly, jne.

Turku on käynnistänyt kaupunkipyöräjärjestelmän kokeilun, jonka tarkoituksena on saada kokemuksia järjestelmän toimivuudesta ja kustannuksista. Mielestäni seuraavaksi kannattaisi odotella kokeilusta saatavia tuloksia. Turun kokeilun tuloksista kiinnostavimpia ovat ainakin pyöräjärjestelmän kokonaistoimivuus myös talviolosuhteissa, lipputulojen toteutuminen, kunnan nettome-

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

nojen toteutuma, järjestelmän käyttöaste sekä käytön jakautuminen työ- ja koulumatkoihin sekä vapaa-ajanmatkoihin. Raision liittymisestä kaupunkipyöräjärjestelmään tulisi mielestäni päättää Turun kokeilusta saatujen kokemusten perusteella.

Päätösehdotus

Tekninen johtaja Antti Korte

Tekninen lautakunta antaa Emma Lindqvistin ym. valtuustoaloitteeseen edellä olevan vastauksen.

Päätös

Tekninen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.”

Kaupunginhallitus 29.10.2018 381 §

”Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus päättää

- merkitä aloitteeseen annetun vastauksen tiedokseen ja
- saattaa sen valtuuston tietoon ja esittää valtuustolle, että se toteaa aloitteen loppuunkäsittelyksi.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.”

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

ehdottaa valtuustolle, että valtuusto merkitsee aloitteeseen annetun vastauksen tiedokseen ja toteaa valtuustoaloitteen loppuunkäsittelyksi.

Päätös

Kaupunginhallituksen tekemä ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi

Emma Lindqvist

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Kaupunginhallitus

§ 382

29.10.2018

Asianro 314/08.01.00/2018

§ 150**Valtuutettu Pekka Heikkilän ym. valtuutettujen aloite koskien maksutonta Föli-korttia nuorille ja opiskelijoille****Päätöshistoria**

Kaupunginvaltuusto 26.2.2018 36 §

”Valtuutettu Pekka Heikkilä jätti seuraavan aloitteen:

”Raision kaupungin tulee tarjota raisiolaisille nuorille ja opiskelijoille föli-kyydit veloituksetta. Föli-matkat olisivat jatkossa maksuttomia alle 18-vuotiaille ja opiskeleville raisiolaisille.

Raisiossa etäisyydet eivät ole suuria ja palvelut sekä harrastukset ovat siten lähellä. Saavutettavuus ei aina kuitenkaan ole optimaalinen koulutarvikkeiden tai harrastusvälineiden kanssa. Osittain kouluihin, opiskelemaan ja harrastuksiin kuljetaan myös kuntarajojen ulkopuolelle. Föli-kortti ennaltaehkäisisi osaltaan nuorten eriarvoistumista.

Nuorten tulisi päästä liikkumaan seudullamme vaivattomasti riippumatta vanhempien mahdollisuudesta kyydittää heitä tai ilman omaa ”Mautoa”. Yhteiskuntaan osallistuminen ei saa jäädä kiinni kulkemisen hankaluudesta. Kynnys osallistua madaltuu ja se estää osaltaan syrjäytymistä.

Koulun ja harrastusten saavuttaminen turvallisesti liikkuen myös ilta-aikaan on tärkeää. Joukkoliikenne mahdollistaa tasa-arvoisen liikkumisen kaikille lapsille ja nuorille. Samalla heistä kasvaa ympäristöstä vastuuta kantavia kansalaisia, joille joukkoliikenne on luonteva tapa liikkua. Nuoruuden tottumus edesauttaa joukkoliikenteen käyttöä myös aikuisiällä. Tällä on vaikutus laajassa mittakaavassa liikenteen sujuvuuteen ja päästöjen vähenemiseen.

Maksuton julkinen liikenne kannustaisi käyttämään joukkoliikennettä nyt ja tulevaisuudessa, mikä sujuvoittaisi liikennettä kaikilta osin ja vähentäisi osaltaan päästöjä. Tämä päätös loisi osaltaan merkittävän vetovoimatekijän kaupungillemme ja saattaisi käydä kuten Tallinnassa, että verotulojen kasvu ohittaisi kustannukset.

Ympäri maailman on esimerkkejä onnistuneista maksuttoman joukkoliikenteen malleista. Tallinnassa ovat kuntalaiset päässeet kulkemaan palveluiden äärelle maksuttomasti jo usean vuoden ajan. Tämän mallin positiivisista kokemuksista ja vaikutuksista on raportoitu kattavasti.

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

<https://www.mtv.fi/uutiset/ulkomaat/artikkeli/tallinna-siirtyi-ilmaiseen-joukkoliikenteeseen-ansaitsee-nyt-20-miljoonaa-lisaeuroa-vuosittain/6116724#gs.hA1Ed2Y>

Aloitteen ovat allekirjoittaneet Raision vihreä valtuustoryhmä:

Pekka Heikkilä	Saila Rintee
Niko Toivonen	Eija Erasvuo
Satu Hakanurmi	Jenny Jalo
Kauko Juvonen	Kristiina Engström
Janne Laulumaa	Jari Pulkkinen
Kimmo Kosonen	Susanna Mäntysaari
Annika Aaltonen	Helena Viljanen
Maria Virko"	

Päätös Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetettiin kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi."

Kaupunginhallitus 5.3.2018 76 §

" – – Kaupunginhallitus lähettää – – valtuutettu Pekka Heikkilän aloitteen koskien maksutonta Föli-korttia nuorille ja opiskelijoille konsernihallinnon ja teknisen keskuksen valmisteltavaksi – –"

Tekninen lautakunta 23.10.2018 155 §

"Kaupungininsinööri Mikko Kunttu 16.10.2018:

Kunnallistekniset palvelut on pyytänyt joukkoliikennetoimistolta selvitystä eo. aloitteen johdosta. Joukkoliikennetoimistolta on 28.6.2018 saatu seuraava selvitys:

"Taustaa

Raisiolaisia 7–17-vuotiaita lapsia on Raision kaupungilta saadun tiedon mukaan yhteensä 2.607 henkilöä. Raisiolaisia 7–14-vuotiaita eli lasten alennusryhmään kuuluvia lapsia on 1.805 henkilöä. 15–17-vuotiaita eli nuorten alennusryhmään kuuluvia on 802 henkilöä. 18–19-vuotiaita opiskelijoita (kuuluvat nyt nuorten alennusryhmään opiskelusta riippumatta) ja sitä vanhempia opiskelijoita on arviolta 400 henkilöä, eli kaikkiaan maksuttomiin matkoihin oikeutettuja olisi noin 3.000 henkilöä.

Seudullinen joukkoliikenne on arvioinut aloitteen toteuttamisen vaikutuksia tammikuun 2018 matkamäärätietojen perusteella. Tammikuun osuus on vuositilastojen mukaan keskimäärin 9,3 % koko vuoden matkamäärästä.

Raisiolaiset lapset ja nuoret tekivät tammikuussa 2018 yhteensä 32.528 matkaa, joista 89 % tehtiin seutulinjoilla ja 11 % Raision sisäisillä linjoilla. Noin 73 % matkoista tehtiin kausikorteilla, 12 % arvokorteilla 9 % kertalipuilla, ja 6 % kunnan maksamilla koululaiskorteilla. Kertalippujen osuus on todellisuudessa hieman suurempi, koska tässä ovat mukana vain lasten kertaliput, ja osa 16–19-vuotiaistakin ostaa kertalippuja aikuisten hintaryhmässä. Tällä ei ole kuitenkaan suurta merkitystä kokonaismäärässä.

Jos Raisio tahtoo maksaa lasten ja nuorten matkoja, käytännössä ainut toimiva vaihtoehto ovat kausikortit, koska

- sillä tavalla maksaa "itselleen" rahaa joukkoliikenteen kustannusten kattamiseen
- arvokortti ei olisi oikeudenmukainen ratkaisu, koska moni lapsi ja nuori kulkee hyvin monia matkoja joukkoliikenteellä ja arvokortti tulisi kalliimmaksi kuin kausikortti. Kunnan tulisi määritellä, paljonko matkaointia arvokortille laitetaan. Tasapuolisuus olisi vaikeaa, koska toisilla tarve on suurempi ja siksi kausikortti olisi toimivampi ja edullisempi vaihtoehto.
- jos Raisio haluaa maksaa arvokortit kaikille lapsille ja opiskelijoille, niin se tarkoittaa enemmän rahatuloa seutulinjoille ja pienentää seutulinjojen nettokustannusta. Ratkaisu voi olla Raisiolle kallis, mutta parantaa muiden kuntien kannalta liikenteen nettotilannetta.

Maksutonta liikennettä on tarkasteltu yllä mainituista syistä nimenomaan maksuttomien kausikorttien toteutuksena.

Kustannusarvio

Kausilipputulot tulevat lyhentämättöminä Raision kaupungin tilille Föliissä. Kausilipputulot em. ryhmistä olivat vuonna 2017 noin 118.000 euroa, mikä on neljäsosa Raision kaupungin kaikista kausikorttituloista. Nämä asiakastulot jäisivät saamatta Raision kaupungilta.

Kun arvioidaan, että kaikki 7–17-vuotiaat lapset ja nuoret sekä 18-vuotiaat ja sitä vanhemmat opiskelijat olisivat oikeutettuja maksuttomiin kausikortteihin, Raision maksama hinta omalle tililleen Föliin olisi noin 780.000 euroa vuodessa. Karkea arvio kustannuksista perustuu siihen, että ehdotuksen mukaisesti maksuttomiin matkoihin oikeutettuja lapsia ja nuoria on Raisiossa noin 3.000 henkilöä, joista mahdollisesti 90 % hakisi maksuttoman kortin jokaiselle vuoden kuukaudelle. Kausikorttitulo arvioidaan tilastojen perusteella keskimäärin 27 euroksi kausikorttia kohti (alv. 0).

Raisiolaisilta lapsilta ja 18–19-vuotiailta opiskelijoilta saadaan arvokorttituloja noin 76.000 euroa. Tämä raha ei nytkään tule Raisiolle, vaan vähentää linjojen nettokustannusta. Tämä lipputulot jäisi pois seutulinjoilta ja kunnan sisäisiltä linjoilta, eli linjojen nettokustannus kasvaisi. Koska raisiolaiset lapset ja 18–19-vuotiaat opiskelijat käyttäisivät käytännössä vain kausikortteja, Raision osuus seutuliikenteen kustannuksista kasvaisi.

Raisiolle tuleva lisäkustannus ei ole pelkästään se summa, jonka Raisio maksaisi kausikorteista ja menettäisi nykyisissä kausikorttituloissa. Lisäkustannusta aiheuttaa myös osuuden kasvaminen seutulinjoilla ja kuntien välisten nousukorvausten kasvaminen. Kokonaiskustannusta on siksi mahdotonta arvioida kovinkaan tarkasti. Raision nettokustannukset ovat nyt noin 900.000 euroa vuodessa. Lasten ja nuorten lipputulojen menetys kausikorttituloissa olisi noin 118.000 euroa vuodessa, mikä lisäisi nettokustannuksen hieman yli miljoonaan euroon. Lisäkustannus maksuttomien lippujen tarjoamisesta olisi arviolta 780.000 euroa vuodessa. Vaikka raha menisi Raision tilille Fölistä, meno olisi todellinen, koska sillä maksettaisiin Raision liikenneosuutta. Tämän lisäksi seutulinjojen nettokustannusten kasvu sekä kuntien välisisten nousukorvausten kasvu olisi vähintään muutaman sadan tuhannen euron luokkaa, mutta tarkkaa lukua on mahdotonta arvioida. Kokonaisuudessaan uudistus lisäisi Raision maksaman nettokustannuksen vähintään kahteen miljoonaan euroon vuodessa.

Miten Raision maksuton kausikortti alle 18-vuotiaille lapsille sekä opiskelijoille käytännössä toteutettaisiin?

Lapsi tai nuori kävisi Raision yhteispalvelupisteessä, jossa hänelle ladattaisiin kausikortti. Yhteispalvelupiste kirjaisi tämän laskutusmyyntinä, eli asiakas ei maksaisi mitään, mutta Föli velottaisi Raisiolta lipun hinnan. Lipun hinta menisi, kuten muissakin kausikorteissa, Raision tilille Fölistä, ja sillä maksettaisiin Raision osuuksia seutulinjojen kustannuksista sekä Raision omaa liikennettä kuten nytkin.

Opiskelijan osalta tarkistusvelvollisuus siirtyisi kokonaan Raision kaupungille. Lisäksi 18- ja 19-vuotiaat kuuluvat nuorten hintaryhmään, joilta ei Fölistä edellytetä opiskelijuutta alennuksen saamiseen. Näiden osalta Raisio ratkaisisi itse, miten tarkistaa, onko nuori opiskelija ja oikeutettu maksuttomiin matkoihin vai maksaako hän nuorten normaalia lipunhintaa.

Raisio päättäisi itse, miten koululaiskortit otetaan huomioon Raision sisäisessä kustannustenjaossa, sillä koululaiskortteja ei tarvita, jos joka tapauksessa lapset kulkevat maksutta. Raision koulutoimi maksaa nyt noin 76.000 euroa vuodessa koululaisten matkoista (yli 5 km koulumatkat peruskoululaisilla).

Pohdittavia asioita

Raisiolaisten lasten ja nuorten kertalippu- ja arvokorttimatkojen loppuminen vähentäisivät lipputuloja linjoilta, eli sekä sisäisten että seutulinjojen nettokustannus kasvaisi.

Raision kausikorttimatkat lisääntyisivät eli Raision osuus seutulinjoista kasvaisi. Lähes kaikki raisiolaisten lasten ja nuorten matkat tehdään nytkin seutulinjoilla.

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Sisäisten linjojen kalustotarve todennäköisesti kasvaisi, sillä jo viime talvena R-linjan aamuvuorolla ajettiin tuplavuorolla, kun lapset eivät mahtuneet yhteen bussiin.

Maksuttomuuden tasapuolisuutta kannattaa harkita. Osassa Raisiota ei juuri-kaan ole bussiliikennettä, jolloin maksuttomuus ei kohdistu tasapuolisesti lapsille ja nuorille. Raisio voisi harkita joukkoliikenteen parantamista maksuttomuuden sijaan.

Niille 18–19-vuotiaille, jotka jäävät ilman opiskelupaikkaa, muille annettu maksuttomuus voi tuntua epäoikeudenmukaiselta.

Tallinna aloitti vuoden 2013 alusta maksuttoman joukkoliikenteen tallinnalaisille. Verotulot ovat kasvaneet, mutta jos tarkastellaan joukkoliikenteen käyttöä, niin maksuton liikenne ei ole kovinkaan paljoa lisännyt joukkoliikenteen käyttöä. Matkamäärä tähän mennessä (viidessä vuodessa) on kasvanut noin 10 %. Sen sijaan Föliissä matkamäärä on kasvanut noin kymmenen prosenttia kahdessa vuodessa. Tallinnassa lipputulot kattoivat ennen muutosta kolmasosan liikenteen kustannuksista. Föliissä lipputuloilla katetaan noin 60 % liikenteen kustannuksista.

Jos aloitteen mukainen maksuttomuus toteutetaan, Raisio tarkistaa oikeudet maksuttomuuteen itse. Korttien lataukseen Raision yhteispalvelupisteessä tulee varata riittävät henkilöresurssit. Föli laskuttaa Raisiota ladattujen kausikorttien mukaan.”

Päätösehdotus

Tekninen johtaja Antti Korte

Tekninen lautakunta antaa Pekka Heikkilän ym. valtuustoaloitteeseen edellä olevan vastauksen.

Päätös

Tekninen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.”

Kaupunginhallitus 29.10.2018 382 §

”Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus päättää

- merkitä aloitteeseen annetun vastauksen tiedokseen ja
- saattaa sen valtuuston tietoon ja esittää valtuustolle, että se toteaa aloitteen loppuunkäsittelyksi.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.”

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

ehdottaa valtuustolle, että valtuusto merkitsee aloitteeseen annetun vastauksen tiedokseen ja toteaa valtuustoaloitteen loppuunkäsittelyksi.

Päätös

Kaupunginhallituksen tekemä ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi

Pekka Heikkilä

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Kaupunginhallitus

§ 398

29.10.2018

Asianro 1080/02.03.01/2018

§ 151**Raision kaupungin veroprosenttien asettaminen vuodelle 2019****Päätöshistoria**

Kaupunginhallitus 29.10.2018 398 §

”Talousjohtaja Anna-Kristiina Järvi 25.10.2018:

Tuloveroprosentin ilmoittaminen

Verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 91 a §:n (520/2010) mukaan kunnan tulee ilmoittaa tuloveroprosentin suuruus Verohallinnolle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17. päivänä. Jos ilmoitusta ei ole toimitettu säädettyinä aikana, verotuksessa voidaan noudattaa edellisen vuoden tuloveroprosenttia (verotusmenettelylain 91 a § 2 momentti).

Kiinteistöveroprosenttien ilmoittaminen

Kiinteistöverolain (654/1992) 11 §:n (1266/2001) mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa ja sadasosan tarkkuudelle vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kunta saa täysimääräisesti alueensa kiinteistöistä maksettavat kiinteistöverot.

Verrattuna vuoteen 2018 kiinteistöveroprosenttien vaihteluväleihin tulee muutoksia vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveron ylärajaan, joka nousee 0,9 prosentista 1,0 prosenttiin. Muut vaihteluvälit pysyvät ennallaan.

Vuodelle 2019 lainsäädännön mukaiset vaihteluvälit ovat seuraavat:

- Yleinen kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 0,93–2,00 %
- Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 0,41–1,00 %
- Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 0,93–2,00 %
- Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti voidaan määrätä välillä 0,93–3,10 %
- Yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti voidaan määrätä välillä 0,00–2,00 %
- Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti voidaan määrätä välillä 2,00–6,00 % (Huom! KiintVL 12 b §:ssä mainituissa kunnissa alaraja on kunnanvaltuuston määräämä yleinen veroprosentti + 3,00 %)

Alla olevassa taulukossa on koottuna veroprosentit vuosilta 2015–2018 ja esitys vuodelle 2019 sekä vuoden 2018 osalta vertailuna koko maan ja Varsinais-Suomen keskiarvoprosentit:

	2015	2016	2017	2018	2019	V-S ka. 2018	Koko maa ka. 2018
tuloveroprosentti	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75		19,86
yleinen kiinteistöveropro- sentti	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,04	1,06
vakituinen asuinrakennus	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,49
muut asuinrakennukset	0,80	0,80	0,93	0,93	0,93	1,23	1,16
voimalaitokset	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25		
yleishyödylliset yhdistykset	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75		
rakentamaton rakennus- paikka	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00		

Kiinteistöveroa on maksuunpantu vuodelle 2017 ja 2018 seuraavasti:

€	2018	2 017	muutos
Yleinen kiinteistöveroprosentti	5 115 368	5 120 840	-5 472
Vak. as. rakennus	2 494 189	2 492 874	1 315
muu kuin vak. as. rakennus	13 886	14 050	-164
rakentamaton rak. paikka	125 156	118 352	6 804
Muut	6 192	5 029	1 163
yhteensä	7 754 791	7 751 145	3 646

Raision kaupungin nykyiset kiinteistöveroprosentit ovat uuden esitetyn lain-
säädännön mukaiset. Kiinteistöverotuoton oletetaan pysyvän vuonna 2019
noin kuluvan vuoden toteuman tasolla ja arvio kiinteistöverotuotoksi on 7,6
miljoonaa euroa.

Talousarviossa 2019 ja taloussuunnitelmavuosissa 2020 ja 2021 on käytetty
vuodelle 2018 vahvistettuja tulovero- ja kiinteistöveroprosentteja.

Näillä veroprosenteilla vuoden 2019 tulos kaupunginjohtajan talousarvioesi-
tyksessä muodostuu 4,1 miljoonaa euroa alijäämäiseksi ja esitettyjen inves-
tointien rahoittamiseksi nettovelan määrä kasvaa noin 8,3 miljoonalla eurolla.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää, että veropro-
sentit määrätään vuodelle 2019 seuraavasti:

1. Kunnan tulovero	19,75 %
2. Kiinteistöverot:	
• yleinen kiinteistöveroprosentti	1,25 %
• vakituinen asuinrakennus	0,45 %
• muut kuin vak.as.rakennukset	0,93 %
• voimalaitokset	1,25 %
• yleishyödylliset yhdistykset	0,75 %
• rakentamaton rakennuspaikka	3,00 %

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Mika Koivisto ehdotti, että vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroksi määrätään 0,41 %. Ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Janne Laulumaa ja Hannele Lehto-Laurila saapuivat kokoukseen 31.10.2018 klo 9.08 tämän pykälän käsittelyn aikana.

Tämä pykälä käsiteltiin kokouksessa 31.10.2018.”

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää, että veroprosentit määrätään vuodelle 2019 seuraavasti:

1. Kunnan tulovero	19,75 %
2. Kiinteistöverot:	
• yleinen kiinteistöveroprosentti	1,25 %
• vakituinen asuinrakennus	0,45 %
• muut kuin vak.as.rakennukset	0,93 %
• voimalaitokset	1,25 %
• yleishyödylliset yhdistykset	0,75 %
• rakentamaton rakennuspaikka	3,00 %

Päätös

Kaupunginhallituksen tekemä ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi

Anna-Kristiina Järvi, Konsernihallinto

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Kaupunginhallitus

§ 399

29.10.2018

Asianro 736/02.02.00/2018

§ 152**Vuoden 2019 talousarvio ja taloussuunnitelma 2020-2021****Päätöshistoria**

Kaupunginhallitus 29.10.2018 399 §

”Kaupunginjohtaja Ari Korhonen:

Raision kaupunki päätti tulo- ja menokehyksestä lautakunnille 25.6.2018 § 240 ja 10.9.2018 § 308. Lisäksi kaupunginhallitus kävi talousseminaarin, jossa kuultiin keskusten johtajien esitykset sektoreiden talouden tilanteesta.

Lautakunnat ovat laatineet talousarvioesityksensä. Ehdotukset ovat kokonaisuudessaan noin 4,6 miljoonaa euroa asetetun kehyksen yläpuolella. Tällä talousarviolla kaupungin vuositulos painuu 7,6 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Osin ehdotusten vertailu toimialojen teoreettiseen kehyslukuun on hankalaa, koska toimintoja siirtyy ja loppuu, ja näillä on vaikutuksia useampaan keskukseseen. Oleellisempaa on tässä vaiheessa tarkastella koko kokonaisuutta.

Yleistä

Korkeasuhdanne maailmantaloudessa jatkuu, mutta sen ennustetaan hidastuvan. Vuonna 2018 kasvun ennustetaan toteutuvan 3,0 %:n suuruisena ja vuonna 2019 kasvun ennustetaan hidastuvan 1,7 %:iin. Merkittävimpänä hidastavana tekijänä arvioidaan rakennusinvestointien supistumista. Raision kohdalla tilanne on tällä hetkellä rakentamisen kannalta hyvä. Hyvän tilanteen arvioidaan jatkuvan myös vuonna 2019. Toisaalta tilanne kiihdyttää myös inflaatiota, joka hidastaa kasvua.

Raision kaupunki on viimeisinä vuosina tehnyt alkuperäistä talousarviota paremman vuosituloksen. Raision kulukasvu on ollut erittäin maltillista ja verotulot ovat kasvaneet parantuneen alueellisen taloustilanteen myötä. Raision kaupungin tulos on viime vuosina ollut tasapainossa ja nettovelkaa on pystytty vähentämään.

Vuosi 2018 toteutuu alijäämäisenä. Talousarvion mukainen toteuma on noin viisi miljoonaa euroa alijäämäinen. Viimeisin verotuloennuste (23.10.) ennustaa vielä 0,6 miljoonan euron pudotusta verotuloihin vuodelle 2018. Huhtikuussa 2018 kävi ilmi, että kuntien verotuloennusteet oli arvioitu aiemmin merkittävästi paremmiksi kuin millaisina ne toteutuvat vuonna 2018. Koska kuntatalous on kokonaisuus, jossa valtionosuuksien määrä korreloi kuntien verotuloon, eivät valtionosuudet kompensoi riittävästi ennustettua pienempää verotulojen kehitystä. Kun tähän lisätään yleiset palkankorotukset sekä lomarahojen palautuminen normaalitasolle, on vaikutus kuntataloutta heikentävä.

Tonttien hintataso on edullinen ja rakentamisen suhdanne oletettavasti pysyy hyvänä Raisiossa ainakin seuraavan vuoden ajan. Tämä enteilee väkiluvun kasvua, mikä oletettavasti kumuloi verotulokasvua vuodelle 2019 ja viimeistään vuodelle 2020 ja siitä eteenpäin. Henkilöverotus vahvistuu aina vuoden alun asuinpaikkakunnan perusteella, joten loppuvuoteen painottuva uudisrakentaminen ei tuo verotuloja vielä seuraavaan vuoteen.

Raision kaupungin investointitaso kasvaa lähivuosina. Konsernitasolla Raision vuokra-asuntojen hankkeet, Raision keskustan uudistuminen ja E18-nelikaistaistaminen sekä kaupunkiseudun joukkoliikennetkaisu edellyttävät kaupungilta suurempaa investointikykyä vuosina 2020-luvun alkupuoliskolla. Varovainen arvio on, että nykyisen n. 10 miljoonan euron investointitaso 1,5-2-kertaistuu vuosina 2020-2025. Lisäinvestointien rahallinen tarve voi olla suuruusluokassa 25-50 miljoonaa euroa. Myös tuleva maakuntauudistus vaikuttaa merkittävästi talouteen, mutta sen vaikutukset otetaan huomioon taloussuunnittelussa vasta, kun laiti on hyväksytty eduskunnassa ja maakuntauudistuksen toteutuminen on varmaa.

Verotulot ja muut tulot

Tämän hetkisen verotuloennusteen mukaan vuonna 2018 verotulot toteutuivat 99,0 miljoonan euron suuruusina. Veroennuste alittaa vuoden 2018 talousarvion 1,0 miljoonaa euroa. Kunnallisverotuottojen laskuun vuonna 2018 on vaikuttanut arvioitua suurempi veronpalautusten määrä, ennakoitua pienempi maksuunpantava kunnallisverojen määrä ja tästä johtuva kuntien jakosuusoikaisu vuosille 2017 ja 2018.

Raision verotulojen ennustetaan kasvavan vuonna 2019 5,0 miljoonaa euroa eli 5,1 % verrattuna vuoden 2018 arvioituun toteumaan. Arvion mukaan kunnallisverotulot nousevat 5,1 %, yhteisöverotulot kasvavat 10,9 % ja kiinteistöverotulot pysyvät lähes ennallaan. Yhteensä verotuottoja vuodelle 2019 arvioidaan kertyvän 104,0 miljoonaa euroa ja kasvua vuoden 2018 talousarvioon on 4,0 % eli 4,0 miljoonaa euroa. Verotulot on arvioitu Kuntaliiton arvioiden mukaisina tuloveroprosentilla 19,75.

Toimintatulot vähenevät kokonaisuudessaan yli kaksi miljoonaa euroa johtuen toiminnallisista muutoksista

Kaupungin talouden tasapaino

Raisiolla on taseessa edellisten vuosien ylijäämiä 19 miljoonaa euroa ja konsernin taseessa 18,8. Vuoden 2018 talousarvio näillä näkymin toteutuu yli viisi miljoonaa euroa alijäämäisenä. Velkaantuminen ei ole toistaiseksi kiihtynyt voimakkaasti ja velkaa Raisiolla ja myös kaupunkikonsernilla on vähemmän kuin Suomen kunnissa keskimäärin. Alijäämän ja rahoituksen näkökulmasta Raision on mahdollista kestää alijäämäiset vuositulokset, mutta siinä tilanteessa kaupunki saattaa joutua ratkaisemaan talouden tasapaino-ongelman myöhemmin suurilla verokorotuksilla, ellei pysyviä ratkaisuja tulojen ja menojen epätasapainoon löydetä.

Strateginen viitekehys ja taloussuunnitelmavuodet

Strategiassa Raisio on valinnut yhdeksi päätavoitteeksi kaupungin vetovoiman kasvattamisen. Nyt talousarviossa esitettävät investoinnit tukevat kasvua ja vetovoimaa ja maanhankinnan määrärahoihin on tehty noin kahden miljoonan euron korotus. Kasvua tukee myös kahden uuden päiväkotiyksikön valmistuminen Raisioon toimintavuoden aikana. Verotasoa ei myöskään kasvateta. Elinkeinpolitiikan resursseihin panostetaan.

Myös taloussuunnitelmavuodet perustuvat tässä vaiheessa vahvaan kasvuun. Rakentamisen määrä huomioon ottaen asukasluku tulee kasvamaan vuodesta 2019 eteenpäin ja asukasluvun myönteiset vaikutukset tulevat kunnallisverotuottoihin viimeistään vuoden 2020 jälkeen. Mikäli tulotaso ei lähde kasvuun, on taloutta tasapainotettava kulutasoa vähentämällä ja kasvattamalla tuloja muilla keinoin.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys

Veroprosentit pysyvät ennallaan

Vuositulo: - 4,1 miljoonaa euroa

Lainanotto: 8,3 miljoonaa euroa + konsernitilin limiitti 1,8 miljoonaa euroa

Investoinnit: Talonrakennus- ja kadunrakennusinvestoinnit teknisen lautakunnan esittämässä muodossa

Käyttöomaisuusinvestoinnit: pieniä keskuskohtaisia muutoksia

Kaupunginjohtajan ehdotuksessa on otettu huomioon kohdennettu työnantajan työttömyysvakuutusmaksun alentaminen (-300.000) ja lomarahojen päätymisen vaikutus (+600.000).

Lisäksi on huomioitu seuraavat oleelliset toiminnalliset muutokset:

- Työterveystoiminnan päättyminen kaupungin omana toimintana (Kunnan on yhtiöitettävä työterveystoimintansa 1.1.2019 mennessä, jos kunta tai kuntayhtymä toimii kilpailutilanteessa markkinoilla.)
- Lape-hankkeen päättyminen

Kaupunginhallitus

(Konsernihallinto)

Merkittävimmät muutokset:

-työterveyden kustannukset (3/4 vuotta) n. 524.000 euroa siirtyvät konsernihallintoon

Konsernihallinnon osalta muut lisäykset kohdistuvat merkittävimmin elinkeinopolitiikkaan.

Sisäisen tarkastajan / controllerin tehtävä on karsittu esityksistä pois (käsitelty konsernijaostossa 28.5.2018 § 175)

Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta

Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta on esittänyt useita lisäyksiä, joista merkittävimmät ovat 12 uutta vakanssia +577.000 euroa ja työllisyysmäärärahavaraus + 400.000 euroa. Osa kustannusnousuista on pakollisia kuten lasten sijoituskustannusten kasvut, kuljetusten kasvut ja vuokratilakustannusten kasvu. Sosiaali- ja terveystalouden lautakunnan talousarviossa on kahtena vuonna peräkkäin ollut noin miljoonan kohdentamaton säästö. Kohdentamattoman säästön pois ottaminen nostaa kustannustasoa miljoonalla eurolla. Sairaanhoidopiiri on esittänyt, että laskutus toteutuisi v. 2019 0,2 miljoonaa euroa kuluva vuotta pienempänä, joten esitetyt kustannuksen nousut kohdistuva pääasiassa oman toiminnan kasvuun. Työllisyysmäärärahajen voimakasta korottamista ei katso perustelluksi tilanteessa, jossa yleinen työllisyyskehitys on suotuisaa. Työllisyyden hoitoa on jo aikaisemmin lisäresursoitu perustamalla kokonaan erillinen työllisyysyksikkö, johon osoitettiin kaksi lisävakanssia. Lisäksi työterveyshuoltotoiminnan poistuminen pienentää Soten kuluja

Kaupunginjohtajan ehdotuksessa sosiaali- ja terveystalouden lautakunnan esitykseen tehdään seuraavat muutokset:

Palkat: - 500.000 euroa

Työllisyysvaraus: -400.000 euroa

Kohdentamaton säästö: -1,0 miljoonaa euroa

Kuljetuspalvelukustannukset: -100.000 euroa – toteutetaan pilotti, jossa osa kuljetuksista pyritään tekemään omana toimintana ja vertaillaan kustannuksia ulkopuoliseen tuotantoon

Työllisyyskoordinaattorin ja urasuunnittelijan määräaikaista virkoja jatketaan määräaikaistena v. 2019 ajan.

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan osalta merkittävin kustannusten nousu kohdistuu päivähoitoon. Uusia yksiköitä aloittaa vuoden 2019 aikana kaksi, Pasalanpuiston päiväkotit sekä Lautamiehenkadulla aloittava palvelusetelipäiväkotit. Lisäksi ehdotus pitää Veitikanraitin päiväkodin toiminnan jatkumisen ainakin alkuvuoden ajan. Sivistyslautakunnan ehdotus pitää sisällään myös muuta toiminnan kasvua mm. varhaiskasvatussuunnittelija, vastaava kuraattori, lukion kurssitarjonnan lisäys ja työväenopiston kurssitarjonnan lisäys.

Kaupunginjohtajan ehdotuksessa sivistyslautakunnan esitykseen tehdään seuraavat muutokset:

Aineet ja tarvikkeet: -100.000

Palkat: -120.000

Vapaa-aikalautakunta

Vapaa-aikalautakunnan toiminta on jotakuinkin aikaisempien vuosien tasolla, vain aineisiin ja tarvikkeisiin on esitetty lisäyksiä, jotka osin johtuvat käyttöomaisuusinvestointien siirtymisestä käyttötaloudesta maksettaviksi. Talousarviopohjassa on edelliseltä vuodelta + 20.000 euroa kohdistettuna etsivän nuorisotoiminnan resursseihin.

Kaupunginjohtajan ehdotuksessa vapaa-aikalautakunnan esitykseen tehdään seuraavat muutokset:

Aineet ja tarvikkeet: - 100.000

Käyttöomaisuusinvestoinnit

Poistetaan kohteet:

- Liikennepuiston kalustehankinta (liikennepuisto ei sisälly investointiehdotukseen) – 15.000 euroa
- Vaisaaren kentän ulkokaukalo (Vaisaaren kentän käyttäjäkunta huomioden tulee mahdollistaa myös pienimpien luistelijoiden mahdollisuudet jäänkäytöön) – 25.000

Nuorisotyö: Nuorisotyön talousarviosta kohdistetaan 20.000 euroa keskusta-alueella tehtävän katunuorisotyön resursseihin tavoitteena mm. päihteiden käytön ennaltaehkäisy.

Tekninen lautakunta

Tekniselle lautakunnalle hyväksyttiin kehysmenettelyssä +250.000 euroa lisäystä peruskehystasoon kohdistettuna pakolliseen sähkön, lämmön, vuokra- ja henkilökustannuksen (keittiö / Pasalan päiväkot) nousuun sidottuna. Teknisessä lautakunnassa merkittävimmät muutokset kohdistuvat yleiseen hintojen nousuun.

Kaupunginjohtajan ehdotuksessa tekniselle lautakunnalle on otettu huomioon muutokset työterveyshuollossa, jotka lisäävät vuokratuloa ja pienentävät ulkoisia vuokramenoja Naantalin yksikön osalta. Lisäksi maanvuokratuottojen arvioidaan toteutuvan lautakunnan esittämää arviota suurempina.

Kaupunginjohtajan ehdotuksessa teknisen lautakunnan esitykseen tehdään seuraavat muutokset:

Vuokratuotot: +175.000 euroa

Vuokramenot: - 35.000 euroa

Palkat: - 25.000 euroa

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunnan alaisessa toiminnassa tulee muutos, kun Raision ympäristövalvonta on aikaisemmin huolehtinut myös ympäristökuntien valvonnasta ja tämä toiminta loppuu. Lähtökohtana on, että kun toiminnan volyymi vähenee, kustannukset eivät saa kasvaa. Lisäksi ympäristölautakunta on esittänyt maksujen korotuksia vuodelle 2019. Jo vuoden 2018 maksutuottojen arvioidaan ylittävän vuoden 2018 talousarvion tason.

Kaupunginjohtajan ehdotuksessa ympäristölautakunnan esitykseen tehdään seuraavat muutokset:

Palkat: - 30.000 euroa

Maksutuotot: + 20.000 euroa

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto hyväksyy ohessa olevan talousarvion vuodelle 2019 ja taloussuunnitelman vuosille 2020–2021.

Päätös

Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet

Esittelijä teki talousarvion noudattamista koskeviin ohjeisiin seuraavan muutetun päätösehdotuksen:

Talousarvion noudattamista koskeviin ohjeisiin lisätään kohta 6) seuraavasti:

6) Talousarviota ja sen määräyksiä on noudatettava toiminnassa. Tilivelvolliset vastaavat vastuualueidensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Tilivelvollisten viranhaltijoiden on valvottava, että vastuualueen toiminnassa noudatetaan hyväksyttyä talousarviota ja käyttösuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita. Toimintaa ja taloutta tulee sopeuttaa siten, että asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Mikäli on ilmeistä, ettei asetettuihin tavoitteisiin päästä, tulee asia välittömästi saattaa toimitelinkäsittelyyn siten, että valtuusto voi päättää talousarvioon sisältyvien määrärahojen ja tavoitteiden muutokset kyseisen talousarviovuoden aikana.

Kaupunginhallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen yksimielisesti.

Tavoitteet kuntakonsernin yhteisöille

Esittelijä teki seuraavan muutetun päätösehdotuksen:

Raision Vuokra-asunnot Oy

Olenlaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Osallistutaan Petäsmäen Kirjokallion alueella toteutettavaan matalaenergia-hankkeeseen. Raision Vuokra-asunnot Oy pyrkii monipuolistamaan asuntotarjontaa mm. hankkimalla pieniä yksittäisiä asuntoja. Toimintavuoden aikana jatketaan suunnittelua myös suuremman asuntokohteen toteuttamiseksi.

Kaupunginhallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen yksimielisesti.

Jonni Moislahti ehdotti Markus Maunulan kannattamana, että Raision Vuokra-asunnot Oy:lle asetettavien ”Merkittävien kehittämistoimien” kohtaan kirjataan, että ”yhtiön tulee tehdä suunnitelma kannattamattomien ja/tai huonon täyttöasteen kohteiden luopumisesta ja/tai muuttamisesta”. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginhallitus

Jonni Moislahti ehdotti Markus Maunulan, Veijo Mikolan, Salla Rinteen ja Juha Jormanaisen kannattamana, että kaupunginhallituksen kohtaan ”muut toiminnalliset tavoitteet” lisätään, että säästövapaiden saldot puretaan vuoden 2019 aikana kaupungin ohjeistuksen mukaiselle tasolle. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Esittelijä teki muutetun päätösehdotuksen siten, että konsernihallinnon kuluista poistetaan 2 500 €. Kaupunginhallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen yksimielisesti.

Sosiaali- ja terveystalveluiden lautakunta

Veijo Mikola ehdotti Vesa Parantaisen, Hannele Lehto-Laurilan, Juha Jormanaisen ja Salla Rinteen kannattamana, että 500 000 € palkkatulojen vähennys poistetaan ehdotuksesta.

1. äänestys

Puheenjohtaja totesi, että esittelijän ehdotuksesta on tehty poikkeava kannatettu ehdotus ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan hyväksytyn äänestusehdotuksen: suoritetaan nimenhuutoäänestys, jossa esittelijän tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Veijo Mikolan tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät ei.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 5 jaa-ääntä (Maunula, Moislahti, Vuorinen, Koivisto ja Myllymäki) ja 6 ei-ääntä (Ek, Lehto-Laurila, Mikola, Parantainen, Jormanainen ja Rintee).

Puheenjohtaja totesi, että Mikolan ehdotus oli tullut kaupunginhallituksen päätökseksi.

Markus Maunula ehdotti Kalle Myllymäen ja Salla Rinteen kannattamana talousarvioon lisättäväksi, että vuoden 2019 aikana tehdään sote-palveluverkkoselvitys mukaan lukien toimipisteselvitykset. Selvitys sisältää vertailun lähikuntiin, myös kustannusvertailun ja kattavuuden osalta. Selvitys tehdään, mikäli sote- ja maakuntauudistus ei toteudu. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Markus Maunula ehdotti Veijo Mikolan kannattamana talousarvioon lisättäväksi, että palvelusetelin käyttöä tehostetaan mahdollisuuksien mukaan. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Esittelijä teki seuraavan lisäyksen päätösehdotukseen: Työterveyshuollon mahdollinen kustannusvaikutus sisältyy sosiaali- ja terveyspalveluiden lautakunnan talousarvioon. Kaupunginhallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen yksimielisesti.

Sivistyslautakunta

Hannele Lehto-Laurila ehdotti Veijo Mikolan kannattamana talousarvioon lisättäväksi, että yksityistä perhepäivähoitoa tulee käyttää aitona vaihtoehtona päivähoidon palveluvalikoimassa. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Vapaa-aikalautakunta

Hannele Lehto-Laurila ehdotti Jonni Moislahden kannattamana talousarvioon lisättäväksi, että panostetaan Kesärannan kehittämiseen mm. uuden majotusrakennuksen myötä ja Karhuluodon saaren kaavoitus mökkitonteiksi laitetaan vireille välittömästi. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Käyttöomaisuusinvestoinnit toimielimittäin

Vapaa-aikalautakunta:

Mika Koivisto ehdotti Saila Rinteen ja Jonni Moislahden kannattamana, että lumetusjärjestelmän vesijäähdytystorni poistetaan vapaa-aikalautakunnan käyttöomaisuusirtaimiston osuudesta.

2. äänestys

Puheenjohtaja totesi, että esittelijän ehdotuksesta on tehty poikkeava kannatettu ehdotus ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan hyväksytyn äänestusehdotuksen: suoritetaan nimenhuutoäänestys, jossa esittelijän tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Mika Koiviston tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät ei.

Suoritettuna nimenhuutoäänestyksessä annettiin 6 jaa-ääntä (Ek, Lehto-Laurila, Maunula, Vuorinen, Jormanainen ja Myllymäki) ja 5 ei-ääntä (Mikola, Parantainen, Moislahti, Rintee ja Koivisto).

Puheenjohtaja totesi, että esittelijän päätösehdotus oli tullut kaupunginhallituksen päätökseksi.

Saila Rintee ehdotti Hannele Lehto-Laurilan kannattamana, että tehdään selvitys lammen rakentamisesta Kerttulan ulkoilualueelle lumetusveden saamiseksi ja kustannusten selvittämiseksi.

3. äänestys

Puheenjohtaja totesi, että esittelijän ehdotuksesta on tehty poikkeava kannatettu ehdotus ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan hyväksytyn äänestusehdotuksen: suoritetaan nimenhuutoäänestys, jossa esittelijän tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Saila Rinteen tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät ei.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 4 jaa-ääntä (Moislahti, Jormanainen, Koivisto ja Myllymäki) ja 7 ei-ääntä (Ek, Lehto-Laurila, Mikola, Parantainen, Maunula, Vuorinen ja Rintee).

Puheenjohtaja totesi, että Rinteen ehdotus oli tullut kaupunginhallituksen päätökseksi.

Mika Koivisto ehdotti Juha Jormanaisen kannattamana, että Vaisaaren kentän ulkokaukalo toteutetaan.

4. äänestys

Puheenjohtaja totesi, että esittelijän ehdotuksesta on tehty poikkeava kannatettu ehdotus ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan hyväksytyn äänestusehdotuksen: suoritetaan nimenhuutoäänestys, jossa esittelijän tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Mika Koiviston tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät ei.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 9 jaa-ääntä (Ek, Lehto-Laurila, Mikola, Parantainen, Maunula, Moislahti, Vuorinen, Rintee ja Myllymäki) ja 2 ei-ääntä (Jormanainen ja Koivisto).

Puheenjohtaja totesi, että esittelijän päätösehdotus oli tullut kaupunginhallituksen päätökseksi.

Veijo Mikola ehdotti Hannele Lehto-Laurilan ja Jonni Moislahden kannattamana, että kaupungin ja vesihuollon investointiohjelman 2019–2021 hanke 3010 Raisionkaaren jatke siirretään vuodella eteenpäin.

5. äänestys

Puheenjohtaja totesi, että esittelijän ehdotuksesta on tehty poikkeava kannatettu ehdotus ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan hyväksytyn äänestusehdotuksen: suoritetaan nimenhuutoäänestys, jossa esittelijän tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Veijo Mikolan tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät ei.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 2 jaa-ääntä (Koivisto ja Myllymäki) ja 9 ei-ääntä (Ek, Lehto-Laurila, Mikola, Parantainen, Maunula, Moislahti, Vuorinen, Jormanainen ja Rintee).

Puheenjohtaja totesi, että Mikolan ehdotus oli tullut kaupunginhallituksen päätökseksi.

Veijo Mikola ehdotti Hannele Lehto-Laurilan, Jonni Moislahden ja Vesa Parantaisen kannattamana, että kaupungin ja vesihuollon investointiohjelman 2019–2021 hankkeelle 3031 Hahdenniemen alueen kehittäminen (sis. Tempelivuoren ja venesataman) lisätään suunnittelumäärärahaa 20 000 €. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kalle Myllymäki ehdotti Juha Jormanaisen kannattamana, että kaupungin ja vesihuollon investointiohjelman 2019–2021 hankkeelle 3038 Yksityistiet lisätään 150 000 € toimintasuunnitelmaan vuodelle 2020. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Veijo Mikola ehdotti Hannele Lehto-Laurilan ja Jonni Moislahden kannattamana, että investointihankkeiden 2019–2023 hankkeelle Keskusurheilukentän peruskorjaus lisätään 440 000 € vuodelle 2019. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Talonrakentamishjelma 2019 - 2023

Jonni Moislahti ehdotti Veijo Mikolan ja Hannele Lehto-Laurilan kannattamana, että talonrakentamishjelman 2019–2023 hankkeelle 4812 Kesärannan majoitusrakennus urakan kokonaissummasta vähennetään 200 000 € vuodelta 2019 ja se pyritään toteuttamaan ns. ranskalaisena urakkana.

6. äänestys

Puheenjohtaja totesi, että esittelijän ehdotuksesta on tehty poikkeava kannatettu ehdotus ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan hyväksytyn äänestusehdotuksen: suoritetaan nimenhuutoäänestys, jossa esittelijän tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Moislahden tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät ei.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 1 jaa-ääni (Rintee), 9 ei-ääntä (Lehto-Laurila, Mikola, Parantainen, Maunula, Moislahti, Vuorinen, Jormanainen ja Koivisto) ja 1 tyhjä ääni (Ek).

Puheenjohtaja totesi, että Moislahden ehdotus oli tullut kaupunginhallituksen päätökseksi.

Jonni Moislahti, Sirpa Ek, Jari Salonen, Jarmo Rosama, talousjohtaja Anna-Kristiina Järvi sekä kaupunginjohtaja Ari Korhonen poistuivat esteellisinä kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi siltä osin kun käsiteltiin Raision Vesi Oy:n tavoitteita.

Esteellisyyden peruste hallintolain 28 § 1 mom. 5 kohta (yhteisöjäävi). Moislahti, Ek, Salonen ja Rosama ovat Raision Vesi Oy:n hallituksen jäseniä, Järvi on yhtiön toimitusjohtaja ja Korhonen toimitusjohtajan läheinen. Puheenjohtaja toimi esittelijänä tältä osin.

Elisa Vuorinen ja Jarmo Rosama poistuivat esteellisinä kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi siltä osin kun käsiteltiin Raisio Vuokra-asunnot Oy:n tavoitteita. Esteellisyyden peruste hallintolain 28 § 1 mom. 5 kohta (yhteisöjäävi). Vuorinen ja Rosama ovat As Oy Kuulaharjat hallituksen jäseniä. Kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Hannele Lehto-Laurila toimi kokouksen puheenjohtajana 29.10.2018 ja 2. varapuheenjohtaja Juha Jormanainen 31.10.2018 tältä osin.

Sivistysjohtaja Juha-Pekka Lehmus poistui esteellisenä kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi siltä osin kun käsiteltiin Kiinteistö Oy Kertulan Jäähallin tavoitteita. Esteellisyyden peruste hallintolain 28 § 1 mom. 5 kohta (yhteisöjäävi). Lehmus on yhtiön hallituksen puheenjohtaja.

Emma Lindqvist saapui 29.10.2018 tämän pykälän käsittelyn aikana klo 16.45. Sivistysjohtaja Juha-Pekka Lehmus, sosiaali- ja terveysjohtaja Juha Sandberg ja tekninen johtaja Antti Korte poistuivat kokouksesta 29.10.2018 tämän pykälän käsittelyn aikana klo 13.40. Lisäksi Lehmus oli paikalla klo 16.45–17.45, Sandberg klo 15.10–15.45 ja Korte klo 15.45–16.20. Ympäristöpäällikkö Kirsi Anttila oli paikalla klo 15.45–15.52 ja hallintopäällikkö Anne Rantala klo 15.45–16.20.

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Jari Salonen poistui 31.10.2018 tämän pykälän käsittelyn aikana klo 9.53, Janne Laulumaa klo 11.48, sosiaali- ja terveysjohtaja Juha Sandberg klo 12.35, Hannele Lehto-Laurila ja Vesa Parantainen klo 14.30 ja sivistysjohtaja Juha-Pekka Lehmus klo 15.10.

Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja Reijo Hakorinta osallistui kokoukseen 31.10.2018 klo 10.15–10.46.

Kokouksen aikana pidettiin tavanomaiset kokous- ja lounastauot. Taukojen jälkeen todettiin läsnäolijat.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallitus hyväksyi omalta osaltaan vuoden 2019 talousarvioehdotuksen edellä mainituin muutoksien ja täydennyksin.

Kaupunginhallitus päätti ehdottaa valtuustolle, että valtuusto hyväksyy ohessa olevan talousarvion vuodelle 2019 ja taloussuunnitelman vuosille 2020–2021.”

Liitteet	4	Talousarvio 2019 ja taloussuunnitelma 2020-2021
	5	Äänestysluettelo 12.11.2018 § 152_äänestys 1
	6	Äänestysluettelo 12.11.2018 § 152_äänestys 2
	7	Äänestysluettelo 12.11.2018 § 152_äänestys 3
	8	Äänestysluettelo 12.11.2018 § 152_äänestys 4
	9	Äänestysluettelo 12.11.2018 § 152_äänestys 5
	10	Äänestysluettelo 12.11.2018 § 152_äänestys 6

Oheismateriaali	5	Lautakuntien talousarviokäsittelyt
-----------------	---	------------------------------------

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

ehdottaa valtuustolle, että valtuusto hyväksyy ohessa olevan talousarvion vuodelle 2019 ja taloussuunnitelman vuosille 2020–2021.

Päätös

Puheenjohtaja ehdotti, että aluksi pidetään ryhmäpuheenvuorot valtuustoryhmien suuruusjärjestyksessä, minkä jälkeen valtuusto käy yleiskeskustelun koko talousarviosta. Yleiskeskustelun jälkeen käsitellään talousarvioehdotukseen ja taloussuunnitelmaehdotukseen esitettävät muutokset toimielinakohtaisesti.

Käsittelyjärjestys hyväksyttiin.

Puheenjohtaja keskeytti kokouksen kokous- ja neuvottelutaukojen ajaksi klo 18.06–18.26, 20.15–20.29 ja 21.20–21.30.

Mikko Kangasoja saapui kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana klo 18.03 ja samalla varavaltuutettu Pasi Pohtio poistui.

Elinvoimapäällikkö Samu Mattila poistui kokouksesta klo 19.18.

Anneli Kivijärvi poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 19.39 ja varavaltuutettu Mirja Hurskanen saapui klo 19.52.

Sosiaali- ja terveystalveluiden lautakunta

Heikki Laine ehdotti Jari Pulkkinen, Vesa Parantaisen, Emma Lindqvistin ja Jyrki Yrttiahon kannattamana, että työllisyysmäärärahaa lisätään 200 000 €.

1. äänestys

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty kaupunginhallituksen ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan hyväksytyn äänestusehdotuksen: suoritetaan äänestys, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Heikki Laineen tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät ei. Äänestusehdotus hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 18 jaa-ääntä, 23 ei-ääntä ja 1 tyhjä ääni. Puheenjohtaja totesi, että Heikki Laineen ehdotus oli tullut valtuuston päätökseksi.

Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Aarre Lehtonen ehdotti Emma Lindqvistin ja Jyrki Yrttiahon kannattamana, että sosiaali- ja terveystalveluiden lautakunnan kohdentamaton säästö - ehdotus -1,0 miljoonaa euroa poistetaan.

2. äänestys

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty kaupunginhallituksen ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan hyväksytyn äänestusehdotuksen: suoritetaan äänestys, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Aarre Lehtosen tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät ei. Äänestusehdotus hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 35 jaa-ääntä ja 7 ei-ääntä. Puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallituksen päätösehdotus oli tullut valtuuston päätökseksi.

Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Käyttöomaisuusinvestoinnit toimitilimittain

Sari Suominen ehdotti Jari Pulkkisen, Tapio Soiniityn, Hannele Lehto-Laurilan ja Elisa Vuorisen kannattamana, että vapaa-aikalautakunnan käyttöomaisuus-irtaimiston hankintaesitykseen lisätään 25 000 € Vaisaaren kentän ulkojääkaukaloon.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty kaupunginhallituksen ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus ja tiedusteli, voidaanko päätös asiassa tehdä yksimielisesti. Saatuaan myönteisen vastauksen, puheenjohtaja totesi, että Sari Suomisen ehdotus oli tullut yksimielisesti valtuuston päätökseksi.

Kunnallistekniikan investointiohjelma 2019 - 2021

Jyrki Yrttiaho ehdotti Aarre Lehtosen, Mika Koiviston ja Jarmo Rosaman kannattamana, että kaupungin ja vesihuollon investointiohjelman 2019–2021 hankkeelle 3038 Yksityistiet kohtaan lisätään, että ”Raision kaupungin alueella yleisessä käytössä olevien yksityisteiden kunnossapitopalveluiden järjestämisestä, kilpailuttamisesta ja kustannuksista ym. vastaa edelleenkin nykyisen käytännön ja budjetoitujen määrärahojen mukaisesti kaupunki. Raision kaupunki tehostaa toimivien tiekuntien neuvontaa ja tukee niitä valtionavustusten hakemisessa ja vaativissa peruskorjaushankkeissa.”

3. äänestys

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty kaupunginhallituksen ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan hyväksytyn äänestys ehdotuksen: suoritetaan äänestys, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Jyrki Yrttiahon tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät ei. Äänestys ehdotus hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 25 jaa-ääntä, 17 ei-ääntä ja 1 tyhjä ääni. Puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallituksen päätösehdotus oli tullut valtuuston päätökseksi.

Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Pekka Heikkilä ehdotti Niko Toivosen kannattamana, että kunnallisteknisten investointien hankekohtaisiin perusteluihin 2019 hankkeelta 3500 Viheralueet vähennetään 40 000 € ja perusteluihin kirjataan ”Puisto- ja leikkipaikkakohteet (mm. Alppiruusupuisto, Kuloistenpuisto, Pohjoisraitti, sisääntuloteiden pientareet, Itäniityntien puusto ja liikenneympyrät). Lisäksi Hahdenniemen venelaitu-

rien turvallisuus (80 000 €) siirretään omaksi hankkeeksi 3502 ja perusteluihin kirjataan, että "Venesatamassa tehdään B-laiturin lankkuseinän uusimisen sekä A-laiturialueen kameravalvonta (80 000 €)).

4. äänestys

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty kaupunginhallituksen ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan hyväksytyn äänestys ehdotuksen: suoritetaan äänestys, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Pekka Heikkilän tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät ei. Äänestys ehdotus hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 39 jaa-ääntä ja 4 ei-ääntä. Puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallituksen päätösehdotus oli tullut valtuuston päätökseksi.

Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Talonrakentamishjelma 2019 - 2023

Saila Rintee ehdotti Pekka Heikkilän ja Emma Lindqvistin kannattamana, että talonrakentamishjelman 2019–2023 hankkeelle 4812 Kesärannan majoitusrakennus palautetaan kaupunginhallituksen esityksessä vähennetty 200 000 €.

5. äänestys

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty kaupunginhallituksen ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan hyväksytyn äänestys ehdotuksen: suoritetaan äänestys, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Saila Rinteen tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät ei. Äänestys ehdotus hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 31 jaa-ääntä, 11 ei-ääntä ja 1 tyhjä ääni. Puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallituksen päätösehdotus oli tullut valtuuston päätökseksi.

Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Sirpa Ek ehdotti Hannele Lehto-Laurilan, Jonni Moislahden ja Elisa Vuorisen kannattamana, että vapaa-aikalautakunta laatii hankkeelle 4812, Kesärannan majoitusrakennus, tarveselvityksen ja sen perusteella Tekninen keskus hankesuunnitelman, joka mahtuu kaupunginhallituksen esityksen raamiin. Tämä tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn.

6. äänestys

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty kaupunginhallituksen ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan hyväksytyn äänestys ehdotuksen: suoritetaan äänestys, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Sirpa Ekin teemmää ehdotusta kannattavat äänestävät ei. Äänestys ehdotus hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 8 jaa-ääntä, 33 ei-ääntä ja 2 tyhjää ääntä. Puheenjohtaja totesi, että Sirpa Ekin ehdotus oli tullut valtuuston päätökseksi.

Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Talousjohtaja Anna-Kristiina Järvi sekä kaupunginjohtaja Ari Korhonen poistuivat esteellisinä kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi siltä osin kun käsiteltiin Raision Vesi Oy:n tavoitteita ja sivistysjohtaja Juha-Pekka Lehmus siltä osin kun käsiteltiin Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähallin tavoitteita.

Esteellisyyden peruste hallintolain 28 § 1 mom. 5 kohta (yhteisöjäävi). Järvi on Raision Vesi Oy:n toimitusjohtaja, Korhonen toimitusjohtajan läheinen ja Lehmus on Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähallin hallituksen puheenjohtaja.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ohessa olevan talousarvion vuodelle 2019 ja taloussuunnitelman vuosille 2020–2021 edellä mainituin muutoksin ja täydennyksin.

Tiedoksi

www-sivut
Armi Peltonen, Konsernihallinto
Anna-Kristiina Järvi, Konsernihallinto

Kaupunginvaltuusto

12.11.2018

Asianro 1141/10.03.02.00/2018

§ 153**Valtuutettu Eija Nurmen ym. valtuutettujen aloite koskien Hulvelan palvelutalon ilmastoinnin ja tilojen parantamista**

Valtuutettu Eija Nurmi jätti seuraavan aloitteen:

”Vasemmistoliiton valtuutetut ovat jo pitkään huolestuneita ikä-ihmisten lippulaiva Hulvelan ilmastoinnin toimivuudesta, etenkin yhteis- ja hoivatiloissa.

Hulvelan palvelutalon ensimmäinen vaihe rakentui 1992 ja alkaa olla auttamattomasti vanhanaikainen.

Kulunut kesä oli poikkeuksellisen kuuma ja hyvin tukala. Hulvelan asukkaat, asiakkaat ja sen henkilökunta joutui kovalle koetukselle mm. puutteellisen ilmastoinnin takia.

Työntekijät, niiden vähyyden vuoksi eivät voineet pitää lakisääteisiä helletaukoja. Tuuletus, ristivedon saamiseksi on mahdotonta, sillä ovet ja ikkunat pitää olla suljettuina muistisairaiden asukkaiden vuoksi.

Myös yleiset sauna- ja allastilat vaativat päivittämistä, valaistuksen, kaiteiden ja pukukaappien osalta.

Vasemmistoliiton valtuutetut edellyttävät kaupunkia pikaisesti neuvottelemaan Hulvelan palvelutalon säätiön kanssa, että jo tulevana kesänä 2019 asukkaat ja henkilökunta voi toimia raikkaassa ympäristössä.

12.11.2018

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä

Eija Nurmi	Juha Jormanainen
Pekka Närhinen	Aarre Lehtonen
Jyrki Yrttiaho	Emma Lindqvist
Sari Suominen	Vesa Parantainen
Annika Aaltonen	Jari Pulkkinen
Niina Äikäs	Sari Packalén”

Päätös

Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetettiin kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Muutoksenhakuohje (137-153 §)

Muutoksenhakukiellot

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (kuntalaki 136 §):

§ 137-140, 145, 147-150, 153

Muun lainsäädännön mukaan ei seuraaviin päätöksiin saa hakea muutosta valittamalla. Päätösnumerot ja muutoksenhakukiellon perusteet:

§

Valitusosoitus

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.

Valitusviranomainen

Turun hallinto-oikeus
Sairashuoneenkatu 2-4, PL 32, 20101 Turku
turku.hao@oikeus.fi
faksi 029 56 42414

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Kunnallisvalitus; pykälät

§ 141-144, 146, 151-152

Valitusaika 30 päivää

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kunnallisvalitus (kaava-asia); pykälät

§

Valitusaika 30 päivää

Valitusoikeus maankäyttö- ja rakennuslain 191 §:n mukaisesti

Hallintovalitus; pykälät

§

Valitusaika 30 päivää

Hallintovalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Muu valituselin

§

(nimi ja postiosoite)

Valitusaika x päivää

Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaantipäivästä.

Valituskirja

Valituskirjassa on ilmoitettava

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet.

Valituskirja on valittajan tai muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Myös laatijan nimi ja kotikunta on mainittava.

Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan alkuperäisenä tai jäljennöksenä, todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luettava sekä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aiemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirja on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valituskirjat voi lähettää postitse, sähköpostilla, faksilla tai lähetin välityksellä. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Valitusasiakirjat on lähetettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.

Yksityiskohtainen valitusosoitus annetaan pöytäkirjanotteen liitteenä.